Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT | פרייז 20 גראָשען | היינט 8 זייטען.

נייעס פאָלקסבלאַט

אומפּאַרטייאישע פּאָליטיש-געזעלשאַפטליכע טאָג-צייטונג

Nr. 57/1657	Łódź, Czwartek 7 marca 1929 r.	זיבעטער יאָהרגאַנג	לאָדז, דאָנערשטאָג כה אדר א׳ תרפ״ט	Nr 57/1657

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | אדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּיעטריקאָווער 21, טעל. 24-71

דער גרויסער טאָג אין גענף

אָנהויב פון דער דעבאַטע אין דער מינדערהייטס-פראַגע

די פאַרבערייטונגען

גענף, 6. (אטע) די יוריסטען־קאָמיסיע האָט אָפּגעוואָרפען דעם פאָרשלאַג צוצולאָזען די פאָר־שטעהער פון ליטע, טשעכאָסלאָוואַקיי און יוגאָסלאַוו־יען צו די זיצונגען פון פעלקער־בונד־ראַט, אויף וועלכע ס׳וועט בעהאַנדעלט ווערען די מינדערהייטס־פראַגע.

אונגעהויערע שפּאַנונג

גענף, 6. (אטע) די היינטיגע זיצונג איז ער־וואַרט געוואָר־ען מיט גרויס שפּאַנונג. די קולואַרען זענען פול מיט דיפּלאָמאַטען און פערטרעטער פון די מינדערהייטס־גרופּען פון אַלע לענדער. דער אָנ־דראַנג פון פּובליקום איז אונגעהויער גרויס. ס׳־זענען שוין פערהאַן איבער 1000 פערטרעטער פון דער פּרעסע.

ערקלערונג פון קאַנאַדישען פאָרשטעהער

גענף, 6. (אַטע) די עפענטליכע זיצונג פון פעלקער־בונד־ראַט האָט זיך אָנגעהויבען מיט דעם פאָרלעזען פון דעם קאַנאַדישע פאָרשלאַג וועגען דער מינדערהייטס־פראַגע. סענאַטאָר דאַנדוראַנד האָט דערביי אָפּגעגעבען פאָלגענדע ערקלערונג: קאַנאַדע האַלט פאַר איהר גרויסען כבוד און הייליגע אויפגאַבע צו ברענגען די מינדערהייטס־פראַגע פאַר׳ן פעלקער־בונד. דאַן האָט גענומען אַ וואָרט דער דייטשער אויסערן־מיניסטער שטרעזעמאַן.

גרויסע רעדע פון מיניסטער שטרעזעמאַן

גענף, 6. (אטע) ביים בעהאַנדלען די מינדער־הייטס־פראַגע אויף דער עפענטליכער זיצונג פון פעלקער־ליגע־ראַט האָט דער דייטשער אויסערן־מיניסטער ד״ר שטרעזעמאַן געהאַלטען פאָלגענדע רעדע:

פון די געהאַלטענע רעדעס אויף דער פאָריגער זיצונג פון דעם פעלקער־ליגע־ראַט איז געווען בולט צו זעהען, אַז אין דער ענטוויקלונג פון דער פעלקער־ליגע־טעטיגקייט איז געקומען די צייט זיך אומצוקוקען אויף דער פּאָזיטיווער בעהאַנדלונג פון דער מינ־דערהייטס־פּראָבלעם, ס׳האַנדעלט זיך וועגען דעם, צי די פעלקער־ליגע איז אין דעם ראָווינגען הינזיכט אויף דעם ריכטיגען וועג אָדער ס׳דאַרפען אָנגענומען ווערען אַנדערע בעשלוסען.

לויבענדיג די איניציאַטיווע פון קאַנאַדער פאָר־שטעהער, זאָגט שטרעזעמאַן, אַז ער אַליין האָט מורא דערפאַר, צי די פעלקער־ליגע שטעהט נישט פאַר אַ סכנה צוגעבען אַ פאַלשע אויספיהרונג פאַר דעם גרויסען און בעדייטענדען געדאַנק פון מינדער־הייטס־שוץ, דעריבער האָט שטרעזעמאַן געפינען פאַר נויטיג אויף דער לעצטער סעסיע צו פאָדערען, אַז די פעלקער־ליגע זאָל נעהמען אַ קלאָרע שטעלונג אין דער פראַגע, ס׳האַנדעלט זיך נישט וועגען דעם, אַז ס׳זאָל פערלייכטערט ווערען דער גורל פון דער אָדער יענער מינדערהייט, ס׳האַנדעלט זיך וועגען דעם, אַז די גאַנצע סיטואַציע זאָל קלאָר ווערען. ס׳האַנדעלט זיך וועגען די גאַראַנטיעס, וועלכע ס׳־זענען געגעבען געוואָרען מצד דער פעלקער־ליגע און וועגען די רעכט און פליכטען פון דער ליגע.

ווען איך שטעל אין איצטיגען מאָמענט צונויף די טעאָריע מיט דער פּראַקטיק זעה איך, אַז איינס מיט דעם אַנדערען שטימט נישט, די מינדערהייטען זענען ענטוישט און דאָס דריקט זיך אויס אין שאַר־פער קריטיק צום פעלקער־בונד. ס׳זענען פערהאַן אין פעלקער־בונד שטימונגען, אַז דער מינדערהייטס־שוץ איז נאָר אַ פאָראיבערגעהענדע זאַך און וועט אַזוי לאַנג דויערען ביז די מינדערהייטען וועלען פער־שווינדען צווישען דער איינגעבוירענער בעפעלקערונג. ווען די פעלקער־ליגע זאָל האָבען אַזאַ מין אַסימי־לאַציע־טעאָריע מוז מען זיך אַקעגען דעם שאַרף אַקעגענשטעלען.

ביז איצט בעגרעניצט זיך נאָר די פעלקער־ליגע מיט בעטראַכטען די איינגעפלאָסענע פּעטיציעס. אויף דעם דאַרף נישט ווערען אויסגעשעפּט די גאַ־ראַנטיע פון פעלקער־ליגע פאַר די מינדערהייטען. די פעלקער־ליגע מוז כסדר אַכטונג געבען אויף דער דורכפיהרונג פון די מינדערהייטס־בעשטימונגען, ס׳־מוז קלאָר ווערען אויף וואָס פאַראַ אופן דער פעל־קער־בונד זאָל כסדר זיין אינפאָרמירט איבער דער לאַגע פון די מינדערהייטען. ס׳איז נישט קיין פער־שווערונג פון סובערענעם כבוד פון די מלוכות, אויף וועלכע ס׳איז חל דער מינדערהייטס־טראַקטאַט, די צוגעהעריגקייט צו אַ מינדערהייט שטעהט נישט אין קיין שום געגענזאַץ ביי דער ערפילונג פון די אַלגע־מיינע מלוכהש־בירגערליכע פליכטען, פון דעם איז קלאָר, אַז ווען וועלכע ס׳איז מלוכה אינטערווענירט וועגען די מינדערהייטען אין אַנ׳אַנדער לאַנד, הייסט עס נישט קיין פּאָליטישע אַריינמישונג אין די אינער־ליכע ענינים פון דעם נעגעבענעם לאַנד, ס׳איז איבעריג צו רעדען דערפון, אַז אַנ׳אינטערווענץ פאַר די קולטורעלע רעכט און קולטורעלע פרייהייט פון די מינדערהייטען קען נישט אָנגעריפען ווערען צו־גלייך מיט אויפרייסען מלוכות פון אינעווייניג. דער שלום צווישען די פעלקער וועט זיכערער זיין ווען דער רוף פון די מינדערהייטען וועגען דער בעדראָהונג פון זייער קולטורעלען אויסלעבען זיך וועט ווייניגער קומען צום אויער פון דער עפענטליכקייט. ווער ס׳שטעלט זיך איין דערפאַר, אַז די מינדערהייטען זאָ־לען בעקומען רעכט פאַר זייער שפּראַך, ראַסע און רעליגיע אין די מלוכהשע גרעניצען, דער שטיצט אונטער דעם פרידען און ווענדעט אָפּ די אויפרייסונג און געוואַלדטאַטען.

אויף וואָס פאַראַ וועגען דאַרף די פעלקער־ליגע געהען בנוגע דעם מינדערהייטס־פּראָבלעם.

וואָס שייך די פּעטיציעס פון די מינדערהייטען דאַרפען מיט צופרידענהייט אָנגענומען ווערען די פאָרשלאַגען פון קאַנאַדישען פאָרשטעהער ראַוודו־ראַנד. די קאָמיסיע פאַר די מינדערהייטען דאַרף אין יעדען פאַל אָפּגעגעבען ווערען אַ בעריכט דער פעלקער־ליגע־ראַט, כדי זי אַליין זאָל בעשטימען צו דעם ענין ווייטער צו פיהרען אָדער געהמען צו קענטניש דעם בעריכט, ווייטער מוז איצט די פּראָ־צעדור געענדערט ווערען אויף דעם אופן, אַז די מינדערהייטען זאָלען יעדעס מאָל בעקומען אַנ׳־ענטפער, וואָס ס׳איז געוואָרען מיט זייער פּעטיציע אין יעהרליכען בעריכט פון דער פעלקער־ליגע ס׳דאַרף

(ווייטער זעה — 8־טע זייט)

א פריזיער־געשעפט

אין צענטרום שטאָט געלעגענהייטליך און פּרייז־ווירדיג זאָפאָרט צו פערקויפען. די אַדרעס צו ערפאָהרען אין אַדמינ. פון „נייעם פאָלקסבלאַט".

נאָך לאַנגע און שווערע ליידען איז אין עלטער פון 48 יאָהר געשטאָרבען מיין הייסגעליבטער מאַן, ברודער און שוואָגער

ר׳ ע. בצלאל
פּאָזשוצקי

די לויה קומט פאָר היינט דאָנערשטאָג, כ״ה אדר א׳ תרפ״ט, 12 אַ זייגער בייטאָג פון טרויער הויז קאַמיעננאַ 5, וועגען וואָס עס טיילען מיט אין טיפען צער

די פרוי, ברודער און פאַמיליע.

נאָך לאַנגע און שווערע ליידען איז געשטאָרבען אין עלטער פון 48 יאָהר אונזער פריינד און מיטאַרבייטער

ר׳ ע. בצלאל
פּאָזשוצקי

זיין אָנדענק וועט תמיד לעבען צווישען אונז!

רעדאַקציע, אַדמיניסטראַציע און זעצער-פּערסאָנאַל פון „נייעם פאָלקסבלאַט".

די פערוואַלטונג פון דעם אומפּאַרטייאישען פעראיין פון צייטונג-פערקויפער אין נאָמען פון אַלע איהרע מיטגלידער דריקט אויס דעם טיפסטען מיטגעפיהל איהר פערוואַלטונגס-מיטגליד עמנואל לעדערמאַן און פאַמיליע, צוליב דעם טויט פון זיין ליבע

מוטער נ״ע

המקום ינחם אותו בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

די פערוואַלטונג
פּרעזעס: יהושע וועלניאַרז
סעקרעטאַר: א. ווייעלגאָוואָלסקי.

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז נעכטען, ד. 6. מערץ, געשטאָרבען אין עלטער פון 38 יאָהר מיין הייסגעליבטער מאַן, אונזער ליבער פאָטער, זוהן, איידעם, ברודער און שוואָגער נ״ע

הערש ליטוואַק
(הערמאַן)

די לוי׳ קומט פאָר היינט, דאָנערשטאָג, 12 אַ זייגער בייטאָג פון טרויער־הויז, ווסכאָדניאַ 68, וועגען וואָס כ׳טיילען מיט אין גרויס צער די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

Dr. DONCHIN
מאַניושקאָ 1, טעלעפאָן 9-97
ספּעציאַל-אַרצט פאַר אויגענקראַנקהייטען
נעמט אָן טעגליך פון 10—1 מיטאָג און 4—7 נ.מ.
זונטאָג פון 10 ביז 1 בייטאָג.

MŁODA PANIENKA
ukończywszy kurs buchalterji i pisząca na maszynie poszukuje posady, bezpłatnie. Łask. of. do Adm. nin. pisma pod „Uczciwa"

הילפס=ארבייט פון דזשאינט אין מזרח=אייראפא

ווערט אויך ווייטער געפירט ווערען

נ י ו - י א ר ק, 6 (י.ט.א. טעלעגראפיש) די צענטראל-לייטונג פון „דזשאינט" אין ניו-יארק האט דורכגעפיהרט א רעפערענדום צווישען די מיטגלידער, צי דארף דער „דזשאינט" ווייטער פיהרען זיין הילפס-טעטיגקייט לטובת די יודען אין מזרח-אייראפע. אין רעפערענדום האבען זיך 96 פראצענט פון די מיטגלידער ארויסגעזאגט געגען ליקווידירען די טעטיגקייט פון „דזשאינט". דער רעפערענדום איז דורכגעפיהרט געווארען אין צוזאמענהאנג מיט דעם, וואס סוף פון לויפענדען יאהר ענדיגט זיך די 25-מיליאן דאלאר-קאמפאניע און דערמיט האט די טעטיגקייט פון „דזשאינט" געזאלט ליקווידירט ווערען. איצט אבער איז בעשלאסען געווארען די ארבייט ווייטער צו פיהרען.

אפגעשטעלט דער עמיגראציע-פערקעהר

דורכ'ן דאנציגער פארט

ד א נ צ י ג, 6 (י.ט.א. טעלעגראפיש). צוליב די אייז-קריעס, וואס האבען בעדעקט דעם דאנציגער פארט, איז דער עמיגראציאנס-פערקעהר דורכ'ן פארט אפגעשטעלט געווארען. די עמיגראנטען פון פוילען, רומעניען און אנדערע לענדער וועלען מיט דער באהן אפגעשיקט ווערען קיין קאפענהאגען, פון וועלכען זיי וועלען ווייטער קאנען פאהרען מיט'ן וואסער.

דענקמאל פאר אסקאר שטרויס

נ י ו - י א ר ק, 6 (י.ט.א. טעלעגראפיש) דער אמעריקאנער סענאט האט אויף זיין לעצטער זיצונג אנגענומען דאס געזעץ וועגען שטעלען א דענקמאל דעם בעקאנטען יודיש-אמעריקאנישען פאליטיקער אסקאר שטרויס. דאס געזעץ דארף נאך אונטערגעצייכנט ווערען דורכ'ן פרעזידענט הובער.

40.000 דאלאר

ווער האט זיי געוואונען?

ו א ר ש א, 6 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). ביז איצט האט זיך נאך קיינער נישט געמאלדען נאך די 40.000 וועלכע זענען ארויס בעת דער לעצטער ציהונג פון דער דאלארובקע. דער גליקליכער נומער 33186 רופט זיך נישט אפ.

דאס זעלבע איז געשעהען מיט דעם געווינס פון די 40.000 פאר צוויי יאהר. נאך יענע 40.000 האט זיך נאך אויך ביז איצט קיינער נישט געמאלדען.

אויסטערלישע האנדלונג פון דער ארץ-ישראל-רעגירונג

ביים אפזאגען בירגער=רעכט

י ר ו ש ל י ם, (י.ט.א.) דאס העכסטע געריכט פון ארץ-ישראל האט אפגעווארפען די אנקלאגע פון חיפה'ער יודישען איינוואוינער פאלעוויטש, וועמען די ארץ ישראל-רעגירונג האט זיך ענטזאגט צו ערטיילען בירגער-רעכט. דאס געריכט בעשטעטיגט דערביי די ריכטיגקייט פון די מאטיווען פון דער רעגירונג. דאס היות פאלעוויטש'עס פרוי ווילט שוין זייט 2 יאהר אין אויסלאנד און אין פאל ווען פאלעוויטש וואלט בעקומען בירגערשאפט, וואלט זיין פרוי אויך אויטאמאטיש געווארען אן ארץ-ישראל-בירגערין, וואס וואלט געווען אין סתירה מיט'ן געזעץ, דעריבער ווערט זיין ביטע אפגעווארפען.

דער דאזיגער אייגענארטיגער פאל פון אפזאגען בירגער-רעכט האט ארויסגערופען פערשידענע קאמענטארען און האט אויפגערעגט די עפענטליכע מיינונג.

פוילישער גראף האט חתונה מיט א שפאנישער פרינצעסין

מ א ד ר י ד, 6 (ספ. טעל.) גראף זאמאיסקי איז נעכטען געקומען פון סעווילע מיט זיין כלה פרינצעסין איזאבעלא און גלייך פון דעם וואקזאל זיך בעגעבען אין קעניגליכען פאלאץ.

די פארבערייטונגען צו דער חתונה, וועלכע דארף פארקומען דעם 9-טען מערץ זענען אין פולען גאנג.

3 מיליאן פראנק פאר'ן פאריזער אוניווערסיטעט.

פ א ר י ז. (יט"א) דער מיט-אייגענטימער פון דער גרויסער אמעריקאנער פירמע „מ. גוגענהיים ואנס" ה' מורי גוגענהיים האט געשפענדעט 3 מיליאן פראנק לטובה דעם פאריזער אוניווערזיטעט.

לעגאליזירט די געזעלשאפט פון פריינד פון יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט

ווארשא, (יט"א) די „געזעלשאפט פריינד פון יודישע וויסענשאפטליכען אינסטיטוט אין ווארשא" איז די טעג געווארען לעגאליזירט. דער ארגאניזיר-קאמיטעט מאכט די נויטיגע צוגרייטונגען צו דער אלגעמיינער מיטגלידער-פערזאמלונג.

„פוילען איז רוסלאנד"

ו א ר ש א, 16 (טעלעפאניש). א ווארשאווער בירגער האט בעקומען פון לאנדאן א בריף מיט אזא אדרעס: ווארשע, פוילען—אין רוסלאנד. דער אדרעסאט האט דעם בריף צוריקגעשיקט מיט אן ערקלערונג, אז אזא לאנד ווי „פוילען אין רוסלאנד" איז אויף דער וועלט נישטא.

„מיס אייראפא" און די רעוויזיע פון טריאנאן-טראקטאט

בודאפעשט. (יט"א) אין צוזאמענהאנג מיט דער פארשטעהענדער אמעריקא-רייזע פון „מיס אייראפא" פרל. עליזאבעט סימאן, וואו זי וועט קאנקורירען פאר'ן טיטעל „מיס אוניווערס", רוקען ארויס די אונגארישע צייטונגען די פאדערונג, אז פרל. סימאן זאל דארט ווירקען פאר דער רעוויזיע פון טריאנאן-טראקטאט. די צייטונגען פערלאנגען, פרל. סימאן זאל אויפטרעטען אין א טרויער-קלייד פון דער נאציאנאל-אונגארישער הלבשה מיט א לאנד-קארטע, אויף וועלכער עס זאל פארגעשטעלט ווערען די צוטיילונג און ארומשניידונג פון אונגארן.

א טאג פון יודישען בוך אין דייטשלאנד

בערלין. (יט"א) די ביבליאטעק-קאמיסיע ביי דער בערלינער יודישער קהלה האט בעטראכט די פראגע פון ארגאניזירען א „טאג פון יודישען בוך". עס איז בעשלאסען געווארען דעם טאג צו פראקלאמירען אין סעפטעמבער ה. י., בעת די מענדעלסאן-פייערונגען.

אויסצייכנונגען פון ענגלישע יודען

לאנדאן. (י.ט.צ.) די אויסצייכנונגען-ליסטע, וואס האט געזאלט פערעפענטליכט ווערען צום נייעם יאהר, איז פערשפעטיגט געווארען צוליב דער קראנקהייט פון ענגלישען קעניג, און איז ערשט איצט פערעפענטליכט געווארען. צווישען די פערזאנען, וועלכע זענען פעררעכענט געווארען צום ריטערשטאנד, געפינען זיך פאלגענדע יודען: דער דירעקטאר פון דער „ארדאט-טאבאק-געזעלשאפט" אלבערט לעווי, דער ארויסגעבער פון „אויסטראליען העברו" ה' דניאל לעווי און דער פאפולערער פיהרער פון דער יודישער קהלה אין סטרעטס-סעטלעמענט (הינקער-אינדיען).

וועלט-קאנגרעס

פאר'ן ארבייטענדען א"י=ישראל.

ו א ר ש א, 16. י. ט. א. טעלעגראפיש). דער צענטראל-קאמיטעט פון דער יודישער ארבייטער-פארטיי אין ארץ-ישראל האט בעשלאסען צונויפצורופען א וועלט קאנגרעס פון די קאמיטעטען פאר'ן ארבייטענדיגען א"י. אינגיכען דארף קיין ווארשא קומען א דעלעגאציע, כדי דורכצופיהרען די צוגרייטונגס,ארבייטען צום קאנגרעס.

די נייע חלוצים אין א"י.

ו א ר ש א, 16. (י. ט. א. טעלעגראפיש). די צענטראלע פון „החלוץ" האט דערהאלטען גענויע אינפארמאציעס וועגען די 450 חלוצים, וואס זענען לעצטענס אנגעקומען קיין ארץ-ישראל. אלע זענען שוין אפגעפאהרען אויף זייערע ארבייטס-פלעצער אין די קאלאניעס.

ציהונג פון דער 18=טער מלוכה=לאטעריע

5=טער קלאס — 1=טער טאג

10.000 זל. אויף נומערן 15237 162531 .174857

5.000 זל. אויף נומער: .59791

3.000 זל. אויף נומערן: 26674 .120116

2.000 זל. אויף נומערן: 4703 11828 67586 81482 91718 119761 121145 .166536

1.000 זל. אויף נומערן: 30972 37624 40522 42787 52861 62945 66671 74557 94184 94298 96941 99673 125754 134547 .173340

600 זל. אויף נומערן: 7807 13689 13692 13725 18746 19142 20607 27092 30412 30515 36674 37837 39754 46520 49824 53869 56528 65748 66709 67150 71363 81220 93668 94072 94591 97081 101214 108839 110158 111529 120444 128804 138732 141509 145049 151343 160509 169929 .170107

די אפיציעלע טאבעלע

קען מען טעגליך נאכזעהען אומזיסט אין די קאנטארען פון דער גרעסטער קאלעקטור ס. יאטקא, לאדז

I kantor miejski: Piotrkowska 22,
II kantor miejski: Piotrkowska 66,
Oddział zamiejski: Pabjanice, Pl. Dąbrowskiego 3

דארט ווערען אויך אויסגעצאהלט אלערליי געווינסען, ווי אויך געטוישט סכאווקעס אויף אנדערע נומערן

הורט און דעטייל! פערפומעריע הורט און דעטייל!

D. MARKUS, Piotrkowska 59, tel. 28-02

בעזיצט שטענדיג אויף לאגער די בעסטע אויסארבייטונגען פון פאלגענדע פירמעס:

Tow. Akc. FR. PULS
Sp. z o. o. „ELIDA"
Tow. Akc. „FORNARINA"
Tow. Akc. „CAZIMI"
Tow. „SUNLAJT"
COTTY i HUBIGANT i inni

אלעס צו פאבריקס-פרייזען!

ווי אויך די בעוואוסטע מאשטש צו פאדלאגעס „Jaśniej Słońca"

בעמערקונג: כ'נעהם אן בעשטעלונגען טעלעפאניש נומ' 28-02 און ס'ווערט זאפארט אבגעשיקט אהיים.

קיין שום אגענטען בעשעפטיג איך נישט.

שבת דעם 9. מערץ. 10.30 אינדערפריה, קומט פאר אין זאל פון „ארטט" זאכאדניא 43

א פארלעזונג בערנארד זינגער

פון סיים-קארעספאנדענט פון „נ. פאלקסבלאט" דעם בעקאנטען זשורנאליסט

א.ד.ט.: „10 יאהר פוילישער פארלאמענט"

(פון וויטאס'ן ביז סלאוועק'ן).

טעזיסען: דער בעל-הבית ביי דער מאכט. — די הויפט-העלדען—וויטאס-לוטאסלאווסקי-גלאמבינסקי-טעאדאראוויטש. — א רעגירונג ווערט געבוירען. — טעג און נעכט אין סיים. — אבסטרוקציעס. — געשפענסט פון נאציאנאלע מינדערהייטען. — מען טראגט ארויס דעפוטאטען. — דער זעניט פון סיים. — די ערשטע קוילען אין געביידע. — דער אונטערגאנג. — די נייע בעל-הבתים. — מאיארען. — פולקאווניקעס. — וויטאס אין שאטען — סלאוועק. — יודישע קאלא.

בילעטען שוין צו בעקומען איז אדמיניסטראציע פון „נייעם פאלקסבלאט".

„נייער פאָלקסבלאַט"

די שפּיל אין אָנאָפּאָזיציע

מיר האָבען אַ יודישע קאַלאָ. אַ קליין רעדעלע, — סך הכל בעשטעהט ער פון אַנדערהאַלבען מנינים מענשען, ער איז אָבער קליין או מאַכט גרויס טומעל און נאָך גרעסערען ענמת נפש.

אָט האָבען די לינקע סיים־קלובען אַריינגעטראָגען אין סיים אַ פאָרשלאַג, מען זאָל שטעלען דעם פינאַנץ־מיניסטער פאַר׳ן העכסטען געריכט, באשר ער האָט עובר געווען אויף אַ בפירוש׳ן לאו פון דער קאָנסטיטוציע. ער האָט אויסגעגעבען מעהר געלד ווי עס איז איהם געווען אַסיגנירט. די עבירה איז טאַקע אַ גרויסע אויב אַ נבאי ניט אוים מעהר וויפיל די פערוואַלטונג האָט איהם אַסיגנירט, מוז ער דעם עורף רעקען פון זיין איינענער קעשענע. אַזוי פיהרט זיך ביי אונז, אַדער, עס האָט זיך אַמאָל אַזוי געפיהרט.

אין דער מלוכה איז עס אַנדערש, אַזעלכע זאַכען קומען פאַר אַלע יאָהר.

יעדער מיניסטער, ווי יעדע בעל־הבית׳טע גיט שטענדיג אוים מעהר וויפיל מען בעשטימט פאַר איהר. און אַזוי ווי ביי דער בעל־הבית׳טע ערנערט זיך דער מאַן אַביסעל, ווען מען שטעלט איהם צו אַ גרויסען חשבון און ער בעצאָהלט דאָך. אַזוי בעווילינט דער סיים שטענדיג דעם עורף וואָס דער מיניסטער האָט אויסגעגעבען. מעהר נישט. מען האַלט דערביי אַ פּאָר שאַרפע רעדעס, מען זאָגט איהם אַריין אַ פּאָר שאַרפע ווערטער און עס איז ווייטער גוט.

אָבער דער הייַנטיגער מיניסטער האָט פערשפּעטיגט מיט׳ן מעלדען וועגען דער הוספה. ער האָט זיך נישט געאיילט און דאָס האָבען אויסגענוצט די לינקע, איבערהויפּט די ראַדיקאַלע פּויערים־פּאַרטיי „ווזיוואָלעניע" און האָט דעם מיניסטער אונטערגעשטעלט אַ בענקעלע, האָט פאָרגעלעגט מען זאָל איהם שטעלען פאַר׳ן העכסטען טריבונאַל.

דער עצם ענין געהט אונז ד אָנישט אָן.

וואָלטען מיר קיין גרעסערע חטאים אויפ׳ן פינאַנץ־מיניסטער מיט זיינע איזבעס, עקוטקומאָרען און אַזוי ווייטער נישט געהאַט וואָלט אונז געווען גוט און דער פּראָצעס וועט געווים נישט זיין אַזוי האַרב, אויב עס זאָל אפילו קומען דערצו. בפרט ווען די גאַנצע רעגירונג סאָלידאַריזירט זיך מיט׳ן מיניסטער און נעהמט אויף זיך די שולד, איז אוודאי נישט געפעהרליך.

דער גאַנצער ענין איז נישט מעהר ווי אַ פּאָליטישער שפּיל מצד די ראַדיקאַלע פּויערען, וועלכע ווענען אין אמת׳ן פּאָלקסטימליכע אינטעליגענטען וועלכע ציהען אויף זיך אַרויף אַ פּויערישע סערמענגע. זיי ווילען אונטערשטעלען אַ פיסעל דער סאַנאַציע און איהרע מיניסטאָרען און זיי האָבען איהר געפּאַקט.

ווי געזאָגט, דער גאַנצער ענין געהט אונז נישט אָן.

ממילא איז אונז גלייכגילטיג, ווי אונזערע רעדפּוטאַטען וועלען זיך דערביי פערהאַלטען, צי זיי וועלען מיטמאַכען דאָס ראַדיקאַלע שפּיל אָדער וועלען זיך דערפון ענטזאַגען.

און אפשר איז עס אונז נישט גלייכגילטיג.

וואָרום אויב עס האַנדעלט זיך נאָר וועגען אַ שפּיל, צו וואָס זאָלען מיר אומזיסט און אומנישט רייצען די גענז? צו וואָס זאָלען מיר אויך זיין דערביי? קיין גוטס וועט דאָך דערפון נישט אַרויסקומען, קיין געלט אין בעקעל וועט ימען דאָך אונז נישט געבען.

נאָר ווי די מעשה זאָל נישט זיין, דאַרף מען דאָך זיין קאָנסעקווענט.

אויב מען שפּילט זיך אין אָפּאָזיציע דאַרף דאָס שפּיל האָבען אַ טעם. עס מוז דאָך האָבען אַ ריטם, אַ קלאַנג.

וואָס פאַר אַ צורה האָט עס, וואָס וועלען לייטען דערצו זאָגען, ווען צוויי דעפּוטאַטען שטימען געגען דעם אומצוטרוי און וואו זענען די איבעריגע רעדפּוטאַטען? מיר מאַכען זיך נאָך מיט אַזאַ טאַקטיק צו שאַנד און צו שפּאָט. מען הערט זיך דאָך בכלל אויף מיט אונז צו רעכענען. דער עולם וועט דאָך מוזען אָנגעהמען, אַז מיר שיקען דעפּוטאַטען, נאָר כדי זיי זאָלען נעהמען ביי דער רעגירונג פּענסיע און מיר זענען זיי מוחל די אַרבייט...

מיר פרעגען דערום: וואו טוט מען זיך אַהין פאַר חרפּה?

ל. ט.

די יודען אין מעקסיקא

דער נייער יודישער ישוב אין מעקסיקאָ.—200 יודען וואַנדערען אַהין אַריין יעדע וואָך.—ווי אַזוי יודען לעבען.

וועניג ווייסט מען וועגען דעם יודישען ישוב אין מעקסיקא, נישט געקוקט אויף דעם, וואָס די יודישע געשיכטע אין מעקסיקא צעהלט שוין הונדערטער יאָהרען און האָט זיך אָנגעהויבען באַלד מיט גירוש שפּאַניען און פּאָרטוגאַל. פון דעם אַמאָליגען ישוב זענען אָבער נישט מעהר ווי שפּורען פערבליבען. די אינקוויזיציע־פייערען פון דער קאַטוילישער קירכע האָבען אומגעבראַכט די טויזענדער יודען, וואָס האָבען זיך אַמאָל דאָרטען בעזעצט און געשפּילט זעהר אַ חשוב׳ע ראָל. עס זענען אַוועק הונדערטער יאָהרען און מען האָט אין מעקסיקא נישט געוואוסט פון יודען. דער יוד מאָהלט זיך נאָך ביז׳ן היינטיגען טאָג ביים האַלב־ציוויליזירטען מעקסיקאַנער אין געשטאַלט פון עפּעס אַ ווילדע בעשעפעניש מיט הערנער און משונה׳דיגע נעגעל און ציין. יודישע פּעדלערס, וואָס וואַנדערען אַרום מיט זייערע פּעק איבער די דערפלעך פון מעקסיקא דערצעהלען, אַז ווען מאַמעס ווילען אָנשרעקען זייערע קינדערלעך זאָגען זיי: „דער בוראַס" געהט! ער וועט דיך כאַפּען אויב דו וועסט נישט פאָלגען"! די ראָזיגע ירושה האָבען עס געלאָזט די קאַטוילישע גלחים וואָס שפּאַניען האָט געשיקט צו „באַקעהרען" די געצענדינערישע מעקסיקאַנער.

אין די לעצטע עטליכע יאָהר איז דאָרט אָבער אויסגעוואַקסען אַ נייער יודישער ישוב.

עס וואַנדערען איין אין מעקסיקא יעדע וואָך אַרום 200 יודען פון פערשידענע לענדער.

איך בין זיכער, אַז זעהר וועניג זענען בעקאַנט מיט דעם דאָזיגען רערפרעהענדען פאַקט. צוויי הונדערט יודישע אימיגראַנטען אַ וואָך איז צוויי טויזענד אַ יאָהר. דאָס מיינט, אַז אין עטליכע יאָהר אַרום קאָנען מיר האָפען צו האָבען אין מעקסיקא אַ ישוב פון צעהנדליגער טויזענדער יודען און אַז אָט אין דעם לאַנד, אויף וועלכען מען האָט זיך ביי אונז נישט גערעכט, זאָל אויפבליהען אַ שעהן יודיש לעבען, פאַר וואָס אונזערע טוער, וואָס בעשעפטינען זיך מיט דעם פּראָבלעם פון יודישער איינוואַנדערונג, פערזעהען אָט די גרויסע מעגליכקייטען, איז אַ שטיקעל רעטעניש. מעקסיקא פערדינט זיכער מעהר אויפמערקזאַמקייט און אפילו דער יונגער ישוב, וואָס געפינט זיך שוין דאָרטען וואָלט געדאַרפט מעהר בעשעפטיגען אונזערע עפענטליכע טוער, איבערהויפּט ווען דאָס איז בלויז אַן אָנהויב פון אַ גרויסער צוקונפט אין אַ ניי לאַנד, וואו מען נעהמט אויף יודען מיט אמת׳ער פריינדליכקייט.

אין שטאָט מעקסיקא אַליין זענען שוין פערהאַן היינט אַרום זיבען טויזענד יודען, זיי אָרדענען זיך איין בּיסלעכווייז. עס קומט זיי נישט אָן אַזוי לייכט, איבערהויפּט אין דער לעצטער צייט, ווען די לאַגע אין מעקסיקא איז נישט קיין גוטע, מיט אַ יאָהר צוריק, איז דער עקאָנאָמישער צושטאַנד געווען פיל בעסער. זינט דער ערמאָרדונג פון אָבערגאָן און די פּאָליטישע אומרוהען וואָס דאָס האָט אַרויסגערופען, איז געוואָרען נישט גוט. אויסלענדישער קאַפּיטאַל האַלט זיך צוריק. מ׳איז נישט זיכער מיט דעם מאָרגען דאָס האָט נאַטירליך אַ ווירקונג אויף דער עקאָנאָמישער לאַגע פון לאַנד, און די יודען פיהלען עס אויך. פונדעסטוועגען ווערט דער איינוואַנדערטער נישט פערפאַלען. מען פערדעלט, מען עפענט קרעמלעך, ווערקשטאַטען, יודישע בעלי־מלאכות ווי שניידערס, שוסטערס, טישלערס, פעררינגען שטענדיג זייער ברויט, מ׳הויבט זיך אָן ביסלעכווייז צוגעוואוינען צו דעם נעראַנק, אַז די שטענדיגע היים וועט זיין אין מעקסיקא. און אַז מעקסיקא איז נישט בלויז אַ סטאַציע אויף דעם וועג, וואָס וועט אפשר אַמאָל פיהרען צו דער רייכער אַמעריקא.

אָט דער בעוואוסטזיין האָט דערגרייכט צו דעם, אַז די איינגעוואַנדערטע יודען זאָלען אויך אָנהויבען טראַכטען וועגען זייערע גייסטיגע בעדערפענישען און אָרגאַניזירען זייער קהלשען לעבען. די וויכטיגסטע אינסטיטוציע איז „דער פעראַנער פון דער יוד. יוגענד". דאָרטען איז דער קולטורעלער צענטער פון דער יודישער יוגענד עס איז דאָרטען פערהאַן אַ גרויסע יודישע ביבליאָטעק, וואו ומען קריגט ביכער, זשורנאַלען און צייטונגען פון אַמעריקא או ןדער גאַנצער וועלט. עס ווערען דאָרטען געהאַלטען אָפטע פאָרטראַגען און מען אַרדענט איין פון צייט צו צייט קאָנצערטען און דראַמאַטישע פאָרשטעלונגען. דער יודישער איינוואַנדערער, איבערהויפּט דער יונגער עלעמענט, וואָס קומט קיין מעקסיקא געהט באַלד אין דער דאָזיגער אָרגאַניזאַציע. דאָרטען איז זיין גייסטיגע היים, ער פערברענגט דאָרטען זיינע אָווענדען. ער קריגט פריינד, וואָס ווייזען איהם דעם וועג אין דעם נייעם לאַנד און בעקענען איהם מיט דעם פרעמדען אויסטערלישען לעבען. מען העלפט איהם אויך מאַטעריעל מען געפינט פאַר איהם אַרבייט אָדער מען גיט איהם אַ מעגליכקייט צו ווערען אַ פעדלער.

פערהאַן אויך אין שטאָט מעקסיקא אַ תלמוד תורה, וואו ודי קינדער קריגען חוץ אַ יודישער ערציהונג, אויך אַן אַלגעמיינע בילדונג. זי איז לעגאַליזירט פון דער רעגירונג. אין דער תלמוד־תורה לערנען אַרום הונדערט און דרייסיג קינדער. מען קען רעכענען, אַז צווישען די זיבען טויזענד יודען אין שטאָט מעקסיקא זענען דערווייל פערהאַן בלויז טויזענד פינף הונדערט אויף וועלכע מען קען זאָגען אַז זייערע מאַטעריעלע לאַגע איז נעזיכערט און זיי זענען אימשטאַנד צו געבען אויף קהלישע בעדערפענישען. די אַנדערע פיהרען נאָך דערווייל אַ שווערען נעראַנגעל פאַר זייער עקזיסטענץ און זיי קאָנען נישט נאָכקומען זייערע געזעלשאַפטליכע פליכטען.

פערהאַן אויך אין שטאָט מעקסיקא אַן אָרטאָדאָקסישע שוהל, די „נדחי ישראל", אַ יודישער בית־עולם, איינער פון די זיכערסטע סימנים פון אַ פעסטען יודישען ישוב. אַ ראַדיקאַלער צענטער און די „בני ברית". נישט לאַנג צוריק האָבען די דאָרטיגע יודען אָרגאַניזירט אַ גמילות חסדים געזעלשאַפט מיט אַ קאַפּיטאַל פון פינף און צוואַנציג טויזענד פעזאָס און קליינע הלוואות ווערען געגעבען אָהן פּראָצענט צ ובעלי־מלאכות און געשעפטסלייט. עס געהט אויך אַרויס אין מעקסיקא אַ יודישער זשורנאַל מיט דעם נאָמען „דאָס יודישע וואָרט", וואָס רעאַגירט אויף אַלע פראַגען וואָס שווימען אַרויף אין דעם עפענטליכען לעבען פון דער קהלה. בכלל לעבען די יודען צווישען זיך זעהר פריידליך. די איינציגע, וואָס האַלטען זיך ווייט פון דעם אַלגעמיינעם יודישען לעבען זענען די עקסטרעמע ראַדיקאַלען, וועלכע האָבען זיך נעגרינדעט זייער צענטער.

די מעקסיקאַנער הויבען זיך ביסלעכווייז אָן צו בעקענען מיט יודען וועגען וועלכע מען האָט פריהער זעהר וועניג געוואוסט. די מעקסיקאַנער צייטונגען און זשורנאַלען דרוקען אָפט אַרטיקלען און אָפּהאַנדלונגען וועגען יודישע פראַגען, יודישע ליטעראַטור און קונסט, און די מעקסיקאַנער אינטעלעקטועלע קומען אָפט אין יודישען נעסטאַ צו בעגעגענען זיך פנים אל פנים מיט יודען. איינינע זענען אויך אויפגעטראָטען אויף יודישע פערזאַמלונגען.

אָט אַזוי וואַקסט און ענטוויקעלט זיך פאַר אונזערע אויגען אַ נייער יודישער ישוב. עס ווערט געשאַפען אַ ניי קאַפּיטעל יודישע געשיכטע אין מעקסיקא — אַ קאַפּיטעל, וואָס ווערט אַלץ ברייטער, שעהנער און פעררינט, אַז מען זאָל זיך מיט דעם מעהר אינטערעסירען.

מ. דאַנציס.

פראַנקרייכ'ס „פּאַטריאָטען" געגען פרעמדע

(אַ בריף פון פּאַריז)

נאָך אַמאָל וועגען די פרעמדע אין פראַנקרייך, וואָרום ביי יעדער געלעגענהייט רעדט מען און שרייבט מען וועגען זיי. שלאָגען זיך פרעמדע צווישען זיך, ווערט בעגאַנגען אַ פּאָליטישער אַטענטאַט, ראַבעווען און גנב׳ענען פרעמדע — טרעט אַרויס די „פּאַטריאָטישע" פרעסע מיט העץ־אַרטיקלען און מיט פאָדערונגען צו זיין שטרענג ביים אַריינלאָזען אויסלענדער און ענערגישער ביים אַרויסטרייבען זיי. און עס שיטען זיך סטאַטיסטיקעס מיט פאַנטאַסטישע ציפערן איבער די אויסלענדישע פערברעכער, וואָס פערנעהמען כמעט אַלע תפיסות און לאָזען נישט קיין אָרט פאַר פראַנצויזען, וואָס פערנעהמען אַלע ערטער אין די שפּיטאָלען, אין די שולען — קורץ, אומעטום.

אין איין פאַל בלויז רעדט מען וועניג וועגען די פרעמדע: דאָס איז, ווען אַן איינער אונטערנעהמער, אַ פראַנצויז, בויט צו שנעל הייזער, כדי מסתמא ס׳זאָל איהם קאָסטען בילינער, און ווען צוליב דעם קומט פאַר אַ קאַטאַסטראָפע, ביי וועלכער כמעט בלויז אויסלענדישע אַרבייטער ווערען דערהרג׳עט... די קסענאָפאָבישע פרעסע איז אַזוי דיליקאַט, אַז אין אַזעלכע פאַלען האַלט זי זיך אָפּ פון זידלען די פרעמדע...

נאָר דאָס איז דער איינציגער אויסנאַם. אין אַנדערע פאַלען איז נענוג, אַז אַן אויסלענדער זאָל בעגעהן אַ חטא, אום די שאָוויניסטישע פרעסע זאָל תיכף אָנהויבען העצען אויף אַ ווילדען אופן געגען אַלע פרעמדע, בעשמוצען זיי מיט אַלערליי בלבולים, מיט אומבעגרעניצטע איבערטרייבונגען, מיט אויסגעטראַכטע ציפערן און מעשיות. און דערצו זענען, ווי געזאָגט, אַלע מיטלען כשר — אפילו די עקעלהאַפטסטע.

די פראַנצויזישע שאָוויניסטען פערגעסען, אָבער איין זאַך — אויב פראַנקרייך האָט איצט אַזוי פיל פרעמדע, איז עס נישט בלויז לטובת די פרעמדע; דאָס לאַנד גופא האָט זיך אין זיי נעגויטיגט. און נויטיגט זיך נאָך איצט אפילו, און האָט דערפאַר זינט נאָך דער מלחמה ברייט געעפענט פאַר זיי די טויערן. פראַנקרייך האָט פערלוירען אַנדערטהאַלבען מיליאָן מענער — אַרבייטער־כוחות; אַ טייל לאַנד איז רואינירט געוואָרען; די לאַנדווירטשאַפט און די אינדוסטריע איז פערנאַכלעסינט געוואָרען, אַזוי, אַז אָהן דעם גרויסען צופלוס פון פרעמדע אַרבייטער — אין די פאַבריקען, אין דער בוי־אינדוסטריע, ביי ערד־אַרבייט — וואָלטען נאָך פערביי לאַנגע יאָהרען, ביז דאָס לאַנד וואָלט צוריק אויפגעבויט געוואָרען און נעבראַכט צו אַזאַ גוטען מצב, ווי איצט. דער נאַטירליכער וואוקס פון דער בעפעלקערונג איז אומגעהויער קליין, און אפילו נול, אַזוי למשל, זענען אין יאָהר 1925 פערצייכענט געוואָרען 768 טויזענד געבוירענע קינדער, אינגאַנצען מיט 60 טויזענד מעהר, ווי די צאָהל געשטאָרבענע פאַר׳ן זעלבע יאָהר; נאָר מען דאַרף אָבער צוגעבען, אַז אין דער דאָזיגער צאָהל געהען שוין אַריין אויך די פרעמדע.

אַזוי, אַז אין בעסטען פאַל קען מען רעכענען, אַז די בעפעלקערונג אין פראַנקרייך האַלט זיך אויף איין ניוואָ און דאָס אין אַ געוויסער מאָס אַ דאַנק דער איינוואַנדערונג פון פרעמדע.

בעזונדערס ווערט בולט די לאַגע אין פראַנקרייך, ווען מען פערגלייכט זי מיט שכנות׳דיגע לענדער. אַזוי צ״ב איז אין יאָהר 1870 די בעפעלקערונג פון פראַנקרייך בעשטאַנען פון 38 מיליאָן נפשות, פון דייטשלאַנד — פון 40 מיליאָן, ענגלאַנד — 26 מיליאָן, איטאַליע — 26 מיליאָן; אין יאָהר 1925: אין פראַנקרייך — 40 מיליאָן, דייטשלאַנד — 63 מיליאָן, ענגלאַנד — 43 מיליאָן און איטאַליע — 40 מיליאָן. ד. ה., אַז אין משך פון 55 יאָהר האָט זיך די בעפעלקערונג פערגרעסערט מיט 2 מיליאָן נפשות, בשעת דייטשלאַנד האָט אַ פערגרעסערונג פון 23 מיליאָן, ענגלאַנד — פון 17 מיליאָן, איטאַליע — פון 14 מיליאָן.

פון די דאָזיגע ציפערן איז צו זעהן, ווי אָפּגעשטאַנען פראַנקרייך איז אין זין פון צוואוקס פון דער בעפעלקערונג. די צוויי מיט אַ האַלבען מיליאָן פרעמדע, וואָס געפינען זיך אין פראַנקרייך, האָבען אַביסעל דאָך געראַטעוועט די סיטואַציע. און דאָס ווייסען דאָך גאַנץ גוט די פראַנצויזישע שאָוויניסטען; זיי ווייסען זעהר גוט, אַז די איינוואַנדערונג איז געווען אַן אָרגאַניזירטע, דורך קאָנטראַקטען צווישען דער פראַנצויזישער רעגירונג און פאַבריקאַנטען און די רעגירונגען פון די איינוואַנדערונגס־לענדער (פוילען, טשעכאָסלאָוואַקיע א. אַ. וו.), זיי ווייסען גאַנץ גוט די ראָלע פון די דאָזיגע פרעמדע אַרבייטער אין ווידעראויפבוי פונ׳ם לאַנד, פון די רואינירטע נעביטען, פון דער פערוואַרלאָזטער לאַנדווירטשאַפט און פון דער אינדוסטרי.

פראַנקרייך האָט זיך נעגויטיגט אין די איינוואַנדערער און נויטיגט זיך נאָך עד־היום נישט וועניגער, ווי די איינוואַנדערער אין פראַנקרייך. אפשר איצט אַביסעל וועניגער, ווי אין די ערשטע יאָהרען נאָך דער מלחמה; ס׳איז, אָבער, פאַלש צו מיינען, אַז דאָס לאַנד קען זיך בעגעהן אָהן די אויסלענדער. די בעסערע פּאָליטיקער, די, וואָס זענען נישט פערבלענדעט דורך די שאָוויניסטישע געפיהלען, פערשטעהן דאָס גוט או זעהען די לאַגע אַזוי ווי זי איז; ד. ה. אַז פראַנקרייך מוז האָבען די פרעמדע, אויב זי וויל כאָטש ווי עס איז אויפהאַלטען איהר בעפעלקערונג אויף אַ בעשטימטער מדרגה. די דאָזיגע פּאָליטיקער פערלאַנגען אַ מעהר ערנסטע בעהאַנדלונג פון דער פראַגע און קודם־כל אַ שנעלע נאַטוראַליזאַציע פון די פרעמדע, זייער שנעלע אויסשמעלצונג נישט נאָר פּאָליטיש, נאָר אויך קולטורעל מיט די פראַנצויזען, ס׳זענען נעמאַכט געוואָרען נעוויסע פערלייכטערונגען פאַר אָננעהמען דאָס פראַנצויזישע בירגערשאַפט — און אַ זעהר גרויסע דערלייכטערונג — אָנשטאָט צעהן יאָהר וואוינען אין לאַנד, ווי ביז לעצטענס, פערלאַנגט זיך איצט בלויז דריי יאָהר. געבליבען זענען, אמת, די כּאָליציי־אישע שוועריגקייטען — אָהן אַ שיעור אַנקעטעס, אָהן אַ שיעור שאלות. ס׳זאָל נישט זיין קיין שום פּאָליטישער חשד... און מען זאָגט אָפּט אָפּ. אַזוי האָבען אין יאָהר 1927 בעקומען די פראַנצויזישע בירגערשאַפט 86,393 פערזאָנען — פון זיי 33,514 נאַטוראַליזאַציעס פון פרעמדע.

אָפּגעוואָרפען געוואָרען זענען צוליב אַ סך טעמים 730 בקשות, אָבער אַ סך אַ גרעסערע צאָהל בקשות זענען „אָפּגעלייגט" געוואָרען, — ד. ה. וויכטיגע חטאים פאַר אָפּוואַרפען די בקשות זענען נישט געווען, נאָר די פּאָליציי האָט נישט געגעבען קיין זעהר גוטע אינפאָרמאַציעס איבער די קאַנדידאַטען; אַ געוויסער חשד, מסתמא, איז געבליבען און דעריבער לייגט מען די בקשות דערווייל אָפּ, — דאָס איז איינענטליך אַן אייד׳לע פאָרם פון אָפּוואַרפען.

פאַר 1928 זענען שוין פערהאַן אַ סך אָפּלייגונגען. דאָס זענען פשוט׳ע שיקאַנעס, — דער קאַנדידאַט ווייסט אפילו נישט די סיבות און קען זיך נישט פערענטפערן, אָפּוואַרפען די דאָזיגע בעשולדיגונגען אָדער דעם חשד.

דאָס איז זיכער אַ פועל־יוצא פון דער העצע פון דער שאָוויניסטישער פרעסע, וואָס קען נישט

(ווייטער זעה 7־טע זייט)

Dr. med. I. WAJNBERG

CEGIELNIANA 47, tel. 26-02

אינערליכע קראַנקהייטען. ספּעציעל פאַר לונגען־און האַרץ־קראַנקהייטען, בעשטראַהלונגען און קינסטליכע סאָנע. נעהמט אָן פון 3—5 נאָכמיטאג

Dr. med. STUPEL

.12 Szkolna 12.

ספּעציאַליסט פאַר הויט־, האָר און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער־שוואַכע, לישיי און רעטן, רענטגען־שטראַהלען און קוואַרץ־ליכט, עלעקטראָ־טעראַפּיע.

נעהמט אָן פון 6 ביז 9 אין אָווענד

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

7 דאנערשטאג — כה אדר א' תרפ"ט

מערץ

זון-אויפגאַנג 6 12
זון-אונטערגאַנג 5 24

די סאַניטאַרע קאָמיסיעס אַרבייטען

(ס) אין פאַרשטענדיגונג מיט דער אַרמיגיס־טראַטאָר מאַכט איז די געזונדהייטס־אָפּטיילונג ביים מאַגיסטראַט מודיע, אַז די שטאָטישע סאַניטאַרע קאָמיסיעס פיהרען ווייטער אַדורך קאָנטראָלעס אין די לאָדזשער הייזער, קאָנטראָלירענדיג זייער סאַניטאַרען צושטאַנד.

די קאָנטראָלעס ווערען געפיהרט אין צוזאַמענהאַנג מיט דער אַרויסגעגעבענער פעראָרדנונג וועגען פּרענגען אין אָרדנונג ביזן 4. מערץ די זאַסער־לייטונג און די קלאָזעט־איינאָרדנונגען ווי אויך בע־זייטיגען דעם אָנגעזאַמעלטען אייז און שנעע.

קאַנאַליזאַציע

(ס) עהערנעכטען האָט דער שטאָט־פּרעזידענט זשעמיענצקי צוזאַמען מיטן לאַזניק פון דער שטייער־אָפּטיילונג, קוק אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ אין פינאַנץ־מיניסטעריום וועגען געפינען נייע הכנסות אויף פערענדיגען דעם בוי פון קאַנאַליזאַציע אין לאָדז.

אַ נייע מלוכה׳שע מיטעל־שול

צוליב דעם, וואָס עס פיהלט זיך אין לאָדז אַ מאַנגעל אין מלוכה׳שע מיטעל־שולען, האָט אַ גרופּע פעראינטערעסירטע עלטערען אונטערגענו־מען אַן אַקציע, כדי אויסצופּועלן ביי דער מאַכט, אַז מען זאָל דאָס פּריוואַט־גימנאַזיום פון ק. טאַ־קאַזשעווסקי וועלכעס געפינט זיך אין אַרבייטער־קוואַרטאַל אויף אָגראָדאָווע גאַס, מאַכען פאַר אַ מלוכה׳שע גימנאַזיע. די אַקציע ווערט אונטער־שטיצט דורך דער פראַקציע פון פּ.פּ.ס.

אַ קאָנטראָל אין די מיהלען

(2) אַזוי ווי די פעראָרדנונג וועגען אויסמאַהלען ביז 70 פּראָצענט מעהל ווערט נישט שטרענג אָ־דורכגעפיהרט, האָט די מאַכט בעשלאָסען אַדורכ־דורכצופיהרען אַ קאָנטראָלע אין די מיהלען, און די שולדיגע אין עובר זיין די פעראָרדנונג וועלען צוגעצויגען ווערען צו שטרענגער פעראַנטוואָרטליכ־קייט.

דער שטייער פון לוקסוס־וואוינונגען

(ס) דער מאַגיסטראַט האָט שוין פערעפענט־ליכט דעם בעשטעטיגטען סטאַטוט וועגען שטייער אויף לוקסוס־וואוינונגען, דער שטייער ווערט גע־נומען פון די וואוינונגען, וועלכע האָבען מעהר צי־מערען ווי פיל פּערזאָנען עס וואוינען אין דער דאָ־זיגער וואוינונג. אויב די וואוינונג האָט איין איבע־ריג צימער בעטרעפט דער שטייער 10 פּראָצענט פון פאַרמלחמה־דיגען דירה־געלד, ביי צוויי איבע־בעריגע צימער — 20 פּראָצענט, ביי 4 — 70 פּראָצענט, ביי מעהר ווי 4 צימערען — 100 פּראָ־צענט פון פאַרמלחמה־דיגען דירה־געלד.

שטאָטישער ספּאָרט־בעראַטונגס שטעל

(ס) די געזונדהייטס־אָפּטיילונג ביים מאַגיסט־ראַט עפענט איינגיכען אַ שטעטישע ספּאָרט־בעראַטונגס־שטעלע, אין וועלכער אַלע וואָס טרייבען ספּאָרט, וועלען זיך געפינען אונטער שטענדיגער דאָקטוירים־אויפזיכט. דאָס וועט ערלויבען פעסט־צושטעלען דעם איינפלוס פון די ספּאָרט־איבונגען אויף די פיזישע ענטוויקלונג פון די איבענדע.

Dr. H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאַנא 25, טעל. 26-37

ספּעציעל ארצט פאר הויט און וועגע־רישע קראַנקהייטען. מענער־שוואַכע. [illegible]

[illegible]

[illegible] 10–8 [illegible] 2–12 [illegible] 4–[illegible]

סאָוויעטען גרייטען זיך צו מאַכען גרויסע קניות אין לאָדז

5 ווי מיר דערוויסען זיך קומט די טעג קיין לאָדז דער פאַרשטעהער פון מאָסקווער „צענטראַ סאָיוז" ה׳ געהליקמאַן מיט דעם דירעקטאָר פון דער אימ־פּאָרט־אָפּטיילונג ביי דער האַנדעלס פאַרשטעהער־שאַפט פון די סאָוויעטען אין וואַרשא ה׳ מאַנדעל שטאַם, כדי צו פערענדיגען די אונטערהאַנדלונגען מיט די לאָדזשער אינדוסטריעלער וועגען איינקויפען מאַנופאַקטור פאַר די סאָוויעטען.

אין אַ געשפּרעך האָט ה׳ מאַנדעלשטאַם ער־קלערט, אַז די טראַנזאַקציעס פון דער סאָוויעטישער דעלעגאַציע מיט די לאָדזשער אינדוסטריעלער וועט צושטאַנד קומען נאָר אין פאַל, ווען די פּרייזען וועלען זיין ענטשפּרעכענדע און פערגלייך מיט די פּרייזען אין ענגלאַנד און בעלגיען און טשעכאָסלאָוואַקיי, וואו די סאָוויעטען קויפען אויך איין מאַנופאַקטור, דערביי האָט דער פאַרשטעהער פון די סאָוויעטען פעסט־געשטעלט, אַז לאָדז האָט איינינע סאָרטען סחורות, וואָס שטעהען אויסער דער קאָנקורענץ.

די סאָוויעטישע דעלעגאַציע האָט בדעה איינ־צוקויפען אין לאָדז פאַר עטליכע צעהנדליג מיליאָן רובל סחורות.

פּראָצעסען אין אַרבייטס־געריכט

(2) דאָס אַרבייטס־געריכט אין לאָדז האָט נעכטען בעהאַנדעלט עטליכע פּראָצעסען געגען אַר־בייטסגעבער, וועלכע זענען איינגעקלאָגט געוואָרען דורך זייערע אַרבייטער.

דאָס געריכט האָט צוגעמשפּט דעם אַרבייטער יעקב וורמוט צו בעקומען פון זיין אַרבייטסגעבער אַראָלף גאָלדשטיין, 900 זלאָטעם מיט 10 פּראָצענט צושלאַג געריכטס־קאָסטען 65 זלאָטעם דאַרף אויך בעצאָהלען דער אַרבייטסגעבער.

די ווידזעווער מאַנופאַקטור, וועלכע איז געווען איינגעקלאָגט דורך דעם אַרבייטער ערוואַרד שובערט, דאַרף בעצאָהלען 1,195 זל. דעם אַרבייטער און גע־ריכטס־קאָסטען און פאַר פיהרען דעם פּראָצעס 80 זלאָטעם 90 גראָשען.

דוד הערמאַן האָט איינגעקלאָגט זיין אַרבייטס־געבער אברהם מאָרגענשטערן אויף 1076 זלאָטעם פאַר אורלויב. דאָס געריכט האָט צוגעמשפּט דאָס געלד מיט 10 פּראָצענט פונ׳ם 26. פעברואַר און געריכטס־קאָסטען און פאַר פיהרען דעם פּראָצעס 55 זלאָטעם.

טראַגישער זעלבסטמאָרד

(2) אויף פּושעגראָוואַלניאַנאַ 41 האָט גע־וואוינט שוין פון לאַנג דער אַרבייטסלאָזער 53־יעהריגער טעאָדאָר שענפעלד. ער האָט פערנומען איין צימער, געזען אַנ׳אַלמן און קינדערלאָז. צוריק מיט פינף יאָהר איז זיין פרוי בעגאַנגען זעלבסט־מאָרד דורך אויפהענגען זיך.

פון דעמאָלט אָן איז שענפעלד געוואָרען מע־לאַנכאָליש, אויסגעמיטען אַלע בעקאַנטע, קרובים, ווען ער פלעגט זיך אָבער מיט עמיצען בעגעגענען פלעגט ער דערצעהלען, אַז זיין פערשטאָרבענע פרוי בעזוכט איהם אָפט ביינאַכט, גיט איהם עצות, ווי אַזוי זיך צו פיהרען און אָפט עצהט זי איהם, ער זאָל איבעררייסען זיין לעבען אויף דעמזעלבען אופן ווי זי, ד. ה., זיך אויפהענגען. די שכנים פלעגען איהם אויסרעדען, אַז ער טראַכט צופיל פון דער פערשטאָרבענער און דערפאַר חלומט ער פון איהר אַזוי אָפט און איהם געראַטען אָפטער צו קומען צווישען מענשען, וועט ער זיך בערוהיגען. נעכטען, ווען עס איז געקומען צו שענפעלדען איהם בעזוכען, זיינער אַנ׳אַלטער גוטער פריינד, אַ געוויסער סטאַניסלאַוו נאָוואַקאָווסקי, אויף זיין קלאַפּען אין טיר האָט קיינער נישט געענטפערט, האָט מען אויפגעבראָכען די טיר, און דערזעהען שיינפעלדען הענגען אין דערזעלבער פּאָזיציע, ווי עס האָט עס געמאַכט מיט פינף יאָהר צוריק זיין פרוי.

די אַרויסגערופענע פּאָגאָטאָוויע האָט פעסט־געשטעלט דעם טויט. לויט אַנ׳אַנדערע ווערסיע זאָל שענפעלד האָבען בעגאַנגען זעלבסטמאָרד צוליב שלעכטע געשעפטען.

מען זאָרגט פאַר׳ן געזונט פון יוגענדליכע אַרבייטער

קאָנפערענץ פון קראַנקען־קאַסעס־פערבאַנד

אין לאָקאַל פון קרייז־פערבאַנד פון די קראַנ־קען־קאַסעס (כאָמאַרסקאַ 18) איז פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ פון די פאַרשטעהער פון קראַנקען־קאַסעס אין לאָדזער וואָיעוואָדזטווע מיט׳ן אַרבייטס־אינספּעקטאָר וואָיטקעוויטש און ראַיאָן־אינספּעקטאָ־רען וועגען אָפּהיטען דאָס געזונד פון די יוגענדליכע אַרבייטער. נאָך אַ לענגערער דיסקוסיע איז בעשלאָ־סען געוואָרען, אַז אַלע קראַנקען־קאַסעס זענען מחויב אונטערצוזוכען די יוגענטליכע, וועלכע ווערען צוגענומען צו דער אַרבייט און יעדעס מאָל מיט־טיילען אין אַרבייטס־אינספּעקטאָראַט וועגען קראַנק־הייטען וועלכע ווערען אַרויסגערופען צוליב׳ן פאַך.

די אַקציע וועט מיטהעלפען צו פערבעסערען דעם געזונדשטאַנד צווישען די אַרבייטער.

4 חדשים טורמע פאַר שלאָגען אַ פּאָליציאַנט

(2) דער פּאָליציאַנט פּיאָטר וואָיטשאַק האָט בעמערקט פאַר איינעם פון די געוועלבער עטליכע פוהרמאַנקעס אָהן די פאַרשריפטליכע רעגיסטראַציע־טאָבליטשקעס, איינער פון די פוהרמאַנעס האָט אויף דעם בעפעהל זיך אויסצולעגימיטירען ערקלערט, אַז ער האָט נישט קיין פערזענליכע דאָקומענטען, ווען דער פּאָליציאַנט האָט געוואָלט דעם פוהרמאַן אָפּ־פיהרען אין קאָמיסאַריאַט איז צוגעלאָפען צו איהם אַ צווייטער פוהרמאַן און איהם אָנגעהויבען שלאָגען אויפ׳ן אַלאַרעם זענען אָנגעלאָפען נאָך אַ פּאָר פּאָ־ליציאַנטען און מען האָט די אַוואַנטוריסטישע פוהר־מאַנס: אַראָב בושעזשינסקי און סטאַניסלאַוו גושעל־סקי אַרעסטירט.

דעם אויבענדערמאָנטען ענין האָט בעהאַנדעלט דאָס קרייז־געריכט, וועלכעס האָט ביידע שולדיגע פערמשפּט אויף צו 4 חדשים טורמע.

די אויספאָרשונג וועגען דער אָרדנונג אין טושין

(2) ווי בעוואוסט האָט זיך בשעתו אַ דעלע־גאַציע פון טושינער בירגער מיט׳ן דעפּוטאַט שטשער־קאָווסקי בראש געמאָלדען צום וואָיעוואָדע יאַש־טשאָלט איהם פאָרגעשטעלט דעם פּאַטאָלען צו־שטאַנד פון דער ווירטשאַפט אין טושין און בע־שולדיגט די פאַרשטעהער פון דער שטעטישער מאַכט אין אַ רייהע מיסברויכען.

דער וואָיעוואָדע יאַשטשאָלט האָט דעמאָלט באַלד פעראָרדנט אַנ׳אויספאָרשונג און אין דעם 5. מערץ זענען די רעזולטאַטען פון דער אויספאָרשונג מיטגעטיילט געוואָרען דעם רעפּ. שטשערקאָווסקי. לויט דער אויספאָרשונג האָבען די בעשולדיגונ־גען קיין גרונד נישט געהאַט. דער וואָיעוואָדע האָט צוליב דעם קיין פעראָרדנונג אין דער הינזיכט נישט אַרויסגעגעבען.

די דעלעגאַציע האָט דאַמאָלט געבעטען דעם וואָיעוואָדע צו פעראָרדנען אַ צווייטע אויספאָרשונג דער וואָיעוואָדע האָט דאַן אַלע מאַטעריאַלען מיט די אויספיהרונגען פון דער קאָנטראָל—קאָמיסיע איבערגעגעבען דער פּראָקוראַטור.

Dr. med. J. LUBICZ

ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46

קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,

[illegible] פון די פּלייצעס און גלידער.

[illegible]

[illegible]

[illegible] 7–5 [illegible]

Dr. med.

B. Robinzon

אינערליכע און קינדער־קראַנקהייטען.

פּעטריקאָווער 10, טעל. 31-86

נעהמט אָן פון 8–9½ פריה און פון 3½–4½ [illegible]

נ"ע בצלאל פּאָזשוצקי

נעכטען, פאַרנאַכט איז אין עלטער פון 48 יאָהר געשטאָרבען אונזער לאַנגיעהריגער, איבער־געגעבענער מיטאַרבייטער בצלאל פּאָזשוצקי.

בצלאל פּאָזשוצקי איז געבוירען געוואָרען אין שטעטיל ראַדאָשיץ, ביי אַ חסידישער פאַמיליע, וואו ער האָט בעקומען אַ טראַדיציאָנעלע יודישע און רעליגיעזע ערציהונג, וועלכע האָט אויף איהם געהאַט אַ השפּעה אין משך פון גאַנצען לעבען זיינעם. דאַן האָט ער געלערנט דאָס זעצעריי־פאַך און האָט יאָהרענלאַנג געאַרבייט אין פערשידענע שטעט, ווערענדיג בעקאַנט אַלס גוטער און אינטעל־ליגענטער פאַכמאַן.

אין בצלאל פּאָזשוצקי פערלירען מיר איינעם פון אונזערע איבערגעבענסטע מיטאַרבייטער.

זאָל איהם די ערד גרינג זיין.

תנצבה.

זומער־קאָלאָניעס פאַר רעליגיעזע יודישע אַרבייטער

לויט דער איניציאַטיוו פון דער אַלוועלטליכער „אגודת־ישראל"־אָרגאַניזאַציע, ווערט געשאַפען אַ ספּעציעלער פאָנד צו אָרגאַניזירען זומער־קאָלאָניעס פאַר רעליגיעזע יודישע אַרבייטער. דער פאָנד טראָגט דעם נאָמען „קרן הבריאת הפועלים".

כדי צו אָרגאַניזירען אין פּוילען די דאָזיגע אַקציע איז געקומען אין אונזער שטאָט דער איניצ־יאַטאָר ה׳ נחום שטענצעל פון ווין. די לאָדזער אגודה צוזאַמען מיט די פועלים צעירים, רופען אין די נאָהנטע טעג אַ ספּעציעלע פערזאַמלונג צו שאַפען אַ קאָמיטעט, וואָס זאָל זיך פערנעהמען מיט דער זאַך.

פּראָצעס וועגען סעקסועלע אָרגיעס

(2) אין מיליטער־געריכט איז נעכטען פאָרגע־קומען דער פּראָצעס געגען דעם געהילפס־דיריגענט פון מיליטער־אָרקעסטער אין קוטנע סערזשאַנט אַ־לעקסאַנדער פּאַבישעוויטש, דער בעשולדיגונגס־אַקט וואַרפט פאָר פּאַבושעוויטשען, אַז ער האָט געפיהרט סעקסועלע אָרגיעס מיט די מינדעריעהריגע מיטגלי־דער פון אָרקעסטער. פּאַבישעוויטש האָט טעראָרי־זירט די יונגלעך, שלעפּענדיג זיי אין נאַכטען אין נאַ־בינעטען און בעגאַנגען איבער זיי פערשידענע גע־וואַלד־טאַטען.

די יונגלעך האָבען פאַר׳ן געריכט דערצעהלט פערשידענע שרעקליכע מעשיות, וואָס לאָזען זיך גאָרנישט איבערגעבען אין דרוק. דער פערטיידיגער פון בעשולדיגטען, אַחזו. ביליק האָט ערקלערט, אַז זיין קליענט איז פּסיכיש נישט נאָרמאַל און פאָרגע־לעגט אַדורכצופיהרען אַ פּסיכיאַטרישע אָבסער־וואַציע.

דאָס געריכט האָט מסכים געווען דערמיט און דעם פּראָצעס אָפּגעלעגט.

פון דער פּאָגאָטאָוויע

(2) ווי מיר דערוויסען זיך האָט די געזונדהייטס־אָפּטיילונג ביים מאַגיסטראַט אָפּגעגעבען צו דער דיספּאָזיציע פון דער שטעטישער פּאָגאָטאָוויע צוויי אויטאָס מיט די פאָלקאָמסטע איינריכטונגען גע־איינגט פאַר דער פּאָגאָטאָוויע. ביז איצט האָט די פּאָגאָטאָוויע פערמאָגט נאָר 5 אויטאָס.

אָפּצייכען פון פּויזנער אויסשטעלונג

די אַלגעמיינע לאַנדעס־אויסשטעלונג 1929 אין פּויזען גיט אַרויס אַנדענקס־אָפּצייכנונגען, וועלכע זענען אויסגעפערטיגט לויט׳ן מוסטער, וועלכען עס האָט אויסגעאַרבייט דער פּראָפעסאָר פון דער מלוכה׳שער שולע פון קונסט־לעהרער אין פּויזען ה׳ וואַראָניעצקי. די אָנדענקונגס אָפּצייכנונגען זע־נען פון צוויי מוסטערן:

פיערעקיגע אויף אַטאַלאַנט־גאָלדענעם גרונד (עמאַלירט).

רונדיגע, אַמאַראַנט ווייסער גרונד (עמאַליע) מיט אַ ווייסען אָדלער.

די פּרייז פון אַנ׳אָפּצייכנונג איין זלאָטע.

די אָפּצייכנונגען קענען שוין צוגעשטעלט ווערען לויט׳ן אויפטראָג פון דער אַלגעמיינער לאַנ־דעס־אויסשטעלונג נעהמט אָן בעשטעלונגען, און שיקט זיי אַרויס די געוועלשאַפט צו העלפען די מלחמה־אינוואַלידען און וועטעראַנען פון 1863 אין דער פּויזנער וואָיעוואָדזטווע, פּויזען פערדראַ 7.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט־דיזשורען

(2) אַנטאָניעוויטש, (פּאַביאַניצקאַ 50) ב. כאַגר זשינסקי, (פּיעטריקאָווער 164). וו. כאָקאַלעוויטש, (פּשעיאַזד 19). ר. רעמבעלינסקי, (אַנדזשעיאַ 28). י. זונדעלעוויטש, (פּיעטריקאָווער 25). קאָספּערקע־וויטש, (זגערזשער 54). טראַזקאָווסקאַ, (בזשעזשינער 56).

די יערליכע אלגעמיינע פערזאמלונג פון התאחדות

אוגמערן פאַרזיך פון דיר. ה. היבען איז פאָרגעקומען די אַלגעמיינע פערזאַמלונג אין התאחדות, די פערזאַמלונג עפענט ד"ר א. טאַרטאַקאָווער, וועלכער גיט אַן'איבערבליק איבער דער ביז איצטיגער טעטיגקייט פון דער פערוואַלטונג, ער ווייזט אויך אָן אויף דער נויטווענדיגקייט צו פערשטאַרקען די אַרבייט אויף אַלע געביטען. די אַרבייט האָט זיך אויף אייניגע געביטען פערשטאַרקט. עס זענען צוגעקומען אַ געוויסע צאָהל מיטגלידער; גענומען אַ אַקטיוועם אַנטייל אין די ציוניסטישע פאָנדען ווי קרן קימת און קרן היסוד; אויך פאַר'ן החלוץ איז געשאַפען געוואָרען גרויסע געלד סומען. גוט ענטוויקעלט האָבען זיך די העברעאישע אָוועגד קורסען „התחיה"; די ביבליאָטעק אויפ'ן נאָמען פון א. ד. גאָרדאָן און די פאָלקס-אוניווערזיטעט.

עס זענען פאָרגעקומען אַ רייהע פאָלקס-פערזאַמלונגען און מיטינגען אויף פערשידענע פראָגראַמאַטישע און פאָליטישע טעמעס, אויך די יוגענד אָרג. „גורדוגיה" וועלכע איז שוין היינט איינע פון די שטאַרקסטע יוגענד אָרגאַניזאַציעס אין אונזער שטאָדט. דאָס אַקאַדעמישע קאָלאָ אויפ'ן נאָמען פון א. ד. גאָרדאָן בעטייליגען זיך אַקטיוו אין דער גאַנצער פאַרטיי-אַרבייט. ה' בויכגאָלד שטעלט פאָר די נאָהענטסטע אַרבייט פון נייע-געווהלטען ועד אויף וועלכע דאָס ערשטע אָרט דאַרף פערנעמען די שקל-אַקציע.

אין דער דיסקוסיע בעטייליגען זיך די ה"ה: קאָרן, נויגאָלדבערג, לוביאַניקער, שאַליט, גרינפעלד, קאַפּער קעמפּינסקי, טויבענפליגעל, גאָטעסגענאַדע, און מ. ראַסין.

אין דער נייער פערוואַלטונג זענען אַריין די ה"ה: ד"ר א. טאַרטאַקאָווער, ד"ר ז. עלענבערג, מ. ראַסין, ז. בוימגאָלד, ל. גרינפעלד, מ. שאַליט, י. קאָרן, אַלס קאַנדידאַטען די ה"ה: טויבענפליגעל, און קעמפּינסקי. אין רעוויזיאָנס קאָמיסיע: ק. סוראַלסקי, י. ציטרינאָווסקי, און י טאַלניק. אין פאַרטיי-געריכט די ה"ה יוסף לוי, גרשון ליכטענשטיין, און זאב ווינער.

——:o:——

צו דער רעטונגס-אַקציע פאַר די ישיבות אין פוילען

(אויפרוף)

ברידער!

עס שטעהט אונז פאָר אַ גרויסע סכנה. דער אור התורה האַלט ח"ו ביי פערלאָשען ווערען. די ישיבות האַלטען זיך ביי שליסען, ווייל דער אַמעריקאַנער רעליעף קאָמיטעט האָט אָפּגעשטעלט זיינע ביז יעצטיגע נאָרמאַלע סובסידיעס. אויך ביז איצט האָבען די בני הישיבה געלערנט תורה מתוך רוחק ולחץ נאָר זייער אידעאַליזם האָט זיי געמוטיגט זייער מסירת-נפש'דיגע אהבת התורה האָט זיי גערקרעפטיגט יעצט איז שוין אָבער באו מים עד נפש, שוין מעהר נישטאָ קיין כוחות צו ליידען, די ישיבות זענען פערשוואונדען איבער'ן קאָפּ, און מען וויל שוין נישט באָרגען. די קריטישע לאַגע און די פערצווייפלונג איז אומעגליך צו שילדערען.

אט דאָס ראָזיגע האָט בעוואויגען די רביים, רבנים און ראשי הישיבות זיך צוזאַמענצוקומען אין וואַרשא, און צוזאַמען מיט די חשובסטע כלל-טוער איז אונטערגענומען געוואָרען אַ דרינגענדע רעטונגס-אַקציע עס זענען מאָבּיליזירט געוואָרען די געהעריגע קרעפטען צו ראַטעווען דאָס שעהנסטע און הייליגסטע, וואָס איז אונז געבליבען, די תורה און די בני תורה. עס איז זעלבסטפערשטענדליך, אַז אויך ביי דער ראָזיגער אַזוי וויכטיגער אַקציע דאַרף לאָדז שטעהן אויף איהר געהעריגער הויך. און דאָס לאָדזער יודענטום דאַרף אַרויסווייזען געניגענד אָפּפערווילינקייט. עס האַנדעלט זיך דאָך וועגען דער תורה, וואָס זי איז דער לעבענס-נערוו פון יודישען פאָלק. אָהן תורה האָבען מיר קיין עקזיסטענץ מעגליכקייט. פאַר אונזער תורה האָבען מיר דאָך תמיד די גרעסטע קרבנות געבראַכט, און פיל בלוט בעצאָהלט. זאָלען מיר אויך יעצט ערפילען אונזער הייליגע פליכט און יעדער זאָל זיך אָנשטרענגען מעהר ווי זיין יכולת ווייל דערהאַלטען תורה הייסט דערהאַלטען דאָס לעבען פון יודישען פאָלק און ביי לעבענספראַגען גיבט נישט קיין גרעניץ, עס מוז אַלץ געטאָן ווערען.

אָרים און רייך, דאַרף זיך בעטייליגען אין דער רעטונג. די תורה איז אונזער און מיר אַלע האָבען פאַר איהר אחריות און פליכטען.

ועד להצלת הישיבות בפוילען.

לאָדז.

קאַנגרעס פון שטעט-פערבאַנד.

(מ) דער אינטערנאַציאָנאַלער קאָנגרעס פון פערבאַנד פון די שטעט וועט פאָרקומען דעם 31. מערץ אין סעווילע און באַרצעלאָנאַ. אַלס דעלעגאַט פון דער לאָדזער שטאָט פערוואַלטונג וועט צום קאָנגרעס אַרויספאָהרען דער פרעזעס פון שטאָט-ראַט אינזש. האָלצגרעבער.

קאַנפערענצען וועגען פאַרצעלירען דעם לאַגעווניקער וואַלד

(מ) אין צוזאַמענהאַנג מיט די פאַרבערייטונגס-אַרבייטען, וואָס דער מאַגיסטראַט פיהרט בנוגע דעם רעאַליזירען דעם פּלאַן פון פאַרצעלירען דאָס שטעטישע פערמעגען לאַגעווניק, כדי דאָרט צו שאַפען אַ מאָדערנע גאָרטען-שטאָט, זענען נעכטען פאָרגעקומען אַ גאַנצע רייהע קאָנפערענצען צווישען דעם וויצע-פרעזידענט ראַפּאַלסקי און די אינהאַבער פון די שטחים ערד, וועלכע ליגען בשכנות פון דער פּראָיעקטירטער פאַרצעלאַציע. ס'האַנדעלט זיך וועגען דעם, וואָס דער מאַגיסטראַט וויל אויסקויפען די דאָזיגע שטחים ערד, כדי אַדורכצופיהרען אַ מאָדערן, שעהנעם און ברייטען וועג פון לאָדז קיין לאַגעווניק.

דער ליטעראַרישער זשורי

(מ) דער זשורי צו בעשטימען די ליטעראַרישע בעלוינונג פון דער שטאָט לאָדז אויפ'ן יאָהר 1929, וועט בעשטעהען פון פאָלגענדע פערזאָנען: פרעזידענט זשעמיענצקי, פרעזעס האָלצגרעבער, לאָווניק סמאָליק, סענאַטאָר פאָזנער, ד"ר יוזעף קאַלענבאַך (קראָקאָ), ד"ר טאַדעאוש גראַבאָווסקי (פּויזען), וואַצלאַוו ראָזאָוויטש (פּוילישער פּען-קלוב), אייסמאָנד (פּוילישער ליטעראַטען- און זשורנאַליסטען-פעראיין), וו. זשימאָווסקי (פּראָפעסיאָנעלער פעראיין פון פּוילישע ליטעראַטען), ש"ל- קוראַטאָר הריניעוויטש. עס פעהלען נאָך פאַרשטעהער פון וואַרשעווער און קראָקעווער אוניווערזיטעטען און פון לאָדזער זשורנאַליסטען-סינדיקאַט.

פאַרברייטונגען צום קינסטלערישען פריהמאָרגען אין „פילהאַרמאָניע".

אין לאָקאַל פון אַרבייטער-ווינקעל זענען נעכטען פאָרגעקומען די צוגרייטונגען צו דעם קינסטלערישען פריהמאָרגען, וואָס דאַרף פאָרקומען דעם שבת פאַרמיטאָג אין פילהאַרמאָניע-זאַל.

די אַרטיסטען יוסף קאַמיען, דינה קאַמיען-קעניג און נאַדיאַ קאַרעני האָבען איינשטודירט מיט דער דראַמאַטישער סטודיע „בעגינען" דעם הומאָריסטישען איינאַקטער „דאַמען-שפּילקע". דער אויפטריט פון די דערמאָנטע אַרטיסטען צוזאַמען מיט דער דראַמאַטישער סטודיע „בעגינען" האָבען אין שטאָט אַרויסגערופען אַן'אומגעהויערען אינטערעס.

פּאָליטישער מיטינג פון „בונד"

די טעג איז אין פילהאַרמאָניע-זאַל פאָרגעקומען אַ פּאָליטישער מיטינג איינגעאָרדנעט פון לאָדזער קאָמיטעט פון בונד.

דער ערשטער רעפערענט ה' כמורנער פון וואַרשאַ האָט געגעבען אַן'אַלזייטיגע אָפּשאַצונג פון דער פּאָליטישער לאַגע און די אָנשטרענגונגען פון דער סאַנאַציע צו ענדערן די קאָנסטיטוציע. לויט דער מיינונג פון רעפערענט זענען אַלע בעמיהונגען פון דער סאַנאַציע צו בייטען די מלוכה פאָרם אויסגערעכענט אויף צו פערערגערן דעם מצב פון די אַרבייטענדיגע מאַסען, וועלכע לעבען שוין היינטביי די ערגסטע בעדינגונגען.

דער צווייטער רעדנער ראַטס. ליכטענשטיין שטעלט זיך הויפטזעכליך אָפּ אויף דעם פּראָיעקט צו העכערען דאָס דירה געלד. מיט ציפערען און מאַטעריאַלען בעווייזט דער רעפערענט, אַז שוין ביי דעם איצטיגען מצב פון דירה-געלד מוזען די אַרבייטענדיגע מאַסען אָפּזאָגען זיך פון ברויט, כדי צו קאָנען בעצאָהלען דעם הויזווירט.

דער רעדנער שטעלט זיך אויך אָפּ אויף דעם אופן, ווי אַזוי צו בעקעמפען די דירות-נויט. נישט לעגענדיג די לאַסט פון בויען נייע וואוינונגען אויף די לאָקאַטאָרען. ער ברענגט אַ גאַנצע רייהע ביישפּילען פון אַנדערע לענדער בעזונדערס פון ווין, וואו עס ווערען געבויט צעהנדליגער טויזענדער נייע וואוינונגען און די לאָקאַטאָרען ווערען אויף דעם נישט ספּעציעל בעשטייערט.

צים סוף איז אָנגענומען געוואָרען רעזאָלוציעס געגען די רעאַקציאָנערע שטרעבונגען פון דער סאַנאַציע, און געגען דעם פּראָיעקט צו העכערען דאָס דירה-געלד.

פון וויטאָס'ן ביז סלאַוועק'ן

10 יאָהר פּוילישער פאַרלאַמענט

די פאָרלעזונג פון בערנאַרד זינגער

איבערמאָרגען שבת, האַלב 11 אינדערפריה קומט פאָר אין זאַל פון „אררט" די פאָרלעזונג פון בעקאַנטען פּובליציסט, סיים-קאָרעספּאָנדענט פון „נייעם פאָלקסבלאַט" בערנאַרד זינגער א.ד.ט. „פון וויטאָס'ן, ביז סלאַוועק'ן. – (10 יאָהר פּוילישער פאַרלאַמענט".

בילעטען צו דער פאָרלעזונג קאָן מען שוין בעקומען אין דער אַדמיניסטראַציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט".

תל-חי-אָוועגד

שבת אָרדענט איין די יוגענד-אָרגאַניזאַציע „גורדוניה" אין אייגענעם לאָקאַל, שענקעוויטש 3-5 אַ פייערליכען תל-חי-אָוועגד מיט דער בעטייליגונג פונ'ם דיכטער יצחק קאַצענעלזאָן, אַדוו. אברהם לעווינזאָן און מגר. פ. לוביאַניקער.

די ה"ה לעווינזאָן און לוביאַניקער וועלען רעפערירען איבער'ן טעמאַ: „וואָס זאָגט אונז תל-חי". ה' קאַצענעלסאָן וועט מאָרלייענען זיינע נייעסטע שאַפונגען געווידמעט דעם אָנדענקען פון די געפאַלענע אַרבייטער אין תל-חי.

די אויפגאַבע פון דעם אָוועגד איז אויפצוקלערען די ציוניסטישע עפענטליכקייט איבער דער ראָל פון טרומפּעלדאָרן אין דעם יודישען אַרבייטער-לעבען אין א"י.

יודיש טעאַטער אין פילהאַרמאָניע
20 נאַרוטאָוויטשאַ 20
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאַן און א. קאַמפּאַניעץ.

אַנשעל שאָר'ס אַמעריקאַנער יודיש טעאַטער
לעצטע 6 גאַסט-פאָרשטעלונגען
פון דער בערימטער אַמעריקאַנער קינסטלערין
דאָראַ ווייסמאַן
פרייטאַג, ד. 8-טען, שבת, ד. 9 טען, זונטאַג, דעם 10-טען, 9 אין אָוועגד
לעצטע 3 מאָל דאָראַ ווייסמאַן אין איהר ריזיגען ערפאָלג, שאָר'ס גרויסע אַמעריק. סענסאַציע
ווייב און געליבטע
שבת, 4 נאָכמ., מאָנטאַג, ד. 11-טן, 9 אָוועגד
צו פּאָפּולערע פרייזען
אַנשעל שאָר'ס נייעסטע אויפפיהרונג / דאָראַ ווייסמאַן אין אַ נייער גרויסער קונסט-ראָלע אַלס
ארעסטאַנטקע No 49
מעלאָדראַמע אין 3 אַקטען פון זאַלאַטאַרעווסקי.
דינסטאַג, ד. 12-טן, 9 אָוו. צו פּאָפּולערע פרייזען
אַ מתנה פון אַנשעל שאָר פאַר די הונדערטער מענשען, וואָס האָבען פאָריגע וואָך נישט בעקומען קיין בילעטען, וועט דאָראַ ווייסמאַן שפּילען צום לעצטען מאָל
די מאַמע פון דער וועלט
ס'נעמט אַנטייל (לויט א.ב.) פּרויען: בעזמאַן, באַריסאָוואַ, מאַכאַראָווסקאַ, נערה, פאָדערמאַן, קאַרעני, קאַמפּאַניעץ. מענער: אַריעל, אייזענבערג, באַלבירסקי, האַמבורגער, מאַכאַראָווסקי, מאַטקאָוו, נייהויז, פּאָלאַנסקי, ישראל קאַמפּאַניעץ, ראַבינאָוויטש, ראַקאָוו.
אדמינ.: מ. אַרנוואַלד. מוזיק. לייטער: ל. זעלמאַן.
בילעטען אויף אַלע פאָרשטעלונגען ביי דער קאַסע.

רבקה אדלער

די פרוי רבקה אַדלער, וואָס האָט אַ שוועסטער אין ראָסטאָוו, שרה בת ר' דוד געשענבערג אָדער דער, וואָס ווייסט פון איהר, זאָל זיך מעלדען צו הרב ר' מ"מ סגל, פּאָלודניאָוואַ 25, פון 9 ביז 11 פאַרמיטאָג.

כעמיש-באַקטעריאָלאָגישע לאַבאָראַטאָריע
מאַגיסטער נ. שאַץ
פּעטריקאָווער 37, 2. שט. פראָנט.
אַנאַליזען פון קאָל, אורין. לייכעק א. אַ. וו.
אורין-אַנאַליז – 4 זל.

וויכטיגע בודזשעט-דעבאַטע אין סענאַט

רעדע פון סענאַטאָר דאַווידזאָן

וואַרשא, 6. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אויף דער היינטיגער זיצונג פון סענאַט איז געפיהרט געוואָרען אַ דעבאַטע איבער'ן בודזשעט.

נאָכדעם ווי ס'האָט גערעדט סענאַטאָר קורעלסקי, האָט גענומען אַ וואָרט סענאַטאָר דאַווידזאָן („יוד. קאָלאָ"), וועלכער האָט אָנגעוויזען, אַז די יודישע פּאָסטולאַטען ווערען נישט אָנערקענט. די יודישע פאָדערונגען ווערען אויסגעלאַכט דורך די מיניסטאָרען מאָראַטשעווסקי און סקלאַדקאָווסקי. די יודען האָבען פּאַקטיש נישט קיין גלייכבערעכטיגונג די יודען ווילען בעסער פאַלען אַלס פרייע מענשען, ווי אַלס קנעכט. די רעגירונג וויל ברעכען די יודישע איינהייט דורך אָפּרייסען פערשידענע גרופּען פאַר דער רעגירונג. מ'טראַכט אויס, אַז דער פּרעזעס פון „קאָלאָ" רעפּ. גרינבוים ברענגט שאַדען דער מלוכה. פּראָפ. קושוואַנאָווסקי האָט אַליין ערקלערט, אַז רעפּ. גרינבוים האָט אין אַמעריקא פיל נוצען געבראַכט דער פּוילישער מלוכה. ראָסולבע האָט אויך ערקלערט דער פּוילישער באָטשאַפטער אין אַמעריקא טשעכאַנאָווסקי, קיינער קען נישט ריקטירען וועט ס'זאָל זיין פּרעזעס פון „קאָלאָ". די יודען האָבען געקעמפט פאַר דער פרייהייט פון פּוילען און האָבען פאַר זיך קיין פרייהייט נישט אויסגעקעמפט. די יודישע „קאָלאָ" וועט שטימען געגען בודזשעט.

די רעגירונג דאַרף זיך אָבער בעמיהען, אַז די יודען זאָלען וואָלען אויף להבא שטימען פאַר'ן בודזשעט. נאָכדעם האָט נאָך גערעדט רעפּ. מאָטע פון „ווידוואָלעניע".

ארעסט אין אירלאַנד.

לאָנדאָן, 6. (אטע) פון דובלין מעלדעט מען, אַז אין פערלויף פון די לעצטע טעג זענען אַרעסטירט געוואָרען 40 מענשען. די אַרעסטען שטעהען אין צוזאַמענהאַנג מיט דער רעוואָלוציאָנערער בעוועגונג אין אירלאַנד.

די מעקסיקאַנישע רעוואָלוציע ווערט אָפּגעשוואַכט

לאָנדאָן, 6. (אטע) די קאַמפּען אין מעקסיקא זענען נייטיג פאַר דעם רעגירונגס-מיליטער, פּרעזידענט הובער האָט ערלויבט צוצושטעלען געוועהר פון אַמעריקא נאָר פאַר דער אָפיציעלער רעגירונג.

לאָנדאָן, 6. (ספּ. טעל.) בעת די קאַמפּען וועגען דער שטאָט מאָנטעריי האָבען סיי די אויפשטענדישע און סיי דאָס רעגירונגס-מיליטער געהאַט גרויסע פערלוסטען. דער קאָמענדאַנט פון רעגירונגס מיליטער געג. צוראַרדושא איז אומגעקומען בעת די קאַמפּען.

ניו-יאָרק, 6. (א. ה.) די לאַגע פון דער רעגירונג פערבעסערט זיך, 5000 אַרבייטער האָבען אָנגעבאָטען דער רעגירונג זייער הילף אין קאַמף מיט די אויפשטענדישע.

Dr. med. A. Uryson
אינערליכע קראַנקהייטען
ספּעציעל מאַגען, דאַרעם און לעבער-קראַנקהייטען
קאָנסטאַנטינער 20, טעל. 35-65
[illegible]

מוזיקאלישע באטיצעז

ראבערט און גאבי קאסאדעזוס־קאנצערט

גאך א לאנגע פויזע – ענדליך אמאל אנ'אמת־ער קינסטלער־קאנצערט. דאס פארפאלק קאסאדע־זוס האבען געשפילט אויף צוויי קלאווירען, אבער אין אזא צוזאמענגעשמאלצענע הארמאניע, ווי עס גיבט און טרעפט זעלטען ביי א פארפאלק...

זאל מען דאס פערטייטשען דערמיט וואס גוטע מוזיק לינדערט די כאראקטערען און מאכען רוהיגער די געמיטער? אבער ווער ווייסט דאס בעשטימט צו זאגען? פערקעהרט, גוטע מוזיק רופט דאך אמאל ארויס גייסטיגע דעפרעסיע. דער־פאר טאקע איז דאס א זעלטענע קונסט ביי צוויי קינסטלער, בפרט נאך ביי מאן און ווייב, אזוי זיך הארמאניש אייניגען אין טאקט, דינאמיק און אין קינסטלערישען צוזאמענשפילען.

מאצארטס סימפאניע פאר צוויי קלאווירען אין אזא קינסטלערישע אויספיהרונג! דאס איז א רייכטום וואס מ'קען נישט אפשאצען מיט קיין מאטעריעלע ווערטען. דאס איז די העכסטע גע־פיהלס־פאעזיע וואס מ'קען נאר אויספיהלען מיט דעם ווארט נחת־רוח. דאס איז... איך וויל אייך פאפולערער ערקלערען, ליבע מוזיקאלישע לעזער, וועלכע זענען אזוי צאהלרייך געווען פערטרעטען אויף דער גאלעריע. דאס איז א ביסעל ווארימס פאר דער נשמה, פונקט אזוי ווי ס'איז פערהאן אין די קאלטע צייטען א ביסעל ווארימס פאר'ן גוף.

יא, דאס איז דאס אמת'ע ביסעלע ווארימס פאר דער נשמה, פאר וועלכע אונזער יוגענד פון אונזער קונסט־ארימע שטאט לעכצט אזוי, און דאס ביסעל ווארימס איז אונבעדינגט געווען דער קא־סאדעזוס־קאנצערט, וועלכער איז פארגעקומען פערגאנגענעם זונטאג.

D—ski.

א גלאז שאמפאניער איז א לייבען־שטייג פון א פאריזער צירק

די פריינד פון דעם חיות־דרעסיר סאילאר ז'זעקסאן, וואס מאכט זיינע חיות־דעמאנסטראציעס אין צירק מעדראנא, האבען די טעג בעקומען מיט דער פאסט אזא מין איינלאדונג:

דער דרעסירער סאילאר דזעקסאן מיט זיינע לייבינס טינא, קיצלי, זשוליעט, עסונא און מארי, זיינע לייבען מאקס, מאריק, פאלא, ברוטוס, עצלי, סאלימאן, צעטאר און אטעלא האבען דעם כבוד אייך איינצולאדען צו נעמען מיט זיי א גלאז שאמפאניער אין זייער שטייג אין צירק מעדראנא. מ'מוז קומען אין באל־טואלעט.

פון אנהויב האט מען זיך צולאכט פון אזא איינלאדונג. געוויס, האט מען זיך געטראכט, איז דאס נישט מעהר, ווי א שפיצעל פון א לץ. באלד אבער האט זיך ארויסגעשטעלט, אז עס איז טאקע אנ'אמת'ע איינלאדונג, און מאנכע טשעקאווע מענשען זענען טאקע אוועק אין צירק מעדראנא בעהמען א גלאז שאמפאניער אין שטייג פון די לייבען און זייער דרעסירער.

איידער דער געלאדענער איז אריין אין שטייג האט ער זיך געמוזט אונטערשרייבען אונטער פאלגענדען פראטאקאל:

ארטיקעל 1: איך ערקלער, אז איך געה אריין אין לייבען־שטייג מיט מיין פרייען ווילען. עס איז פערשטענדליך, אז אין פאל פון א אומגליק, טראגט נישט דער דרעסירער קיין שום אחריות.

ארטיקעל 2: יעדער איינגעלאדענער מוז האבען מיט זיך א בייטש: ס'איז פערשטענדליך אז דער אינסטרומענט האט נאר א ריין עסטעטישען צוועק.

ארטיקעל 3: דער איינגעלאדענער איז גע־בעטען איבערצולאזען זיין נערוועזיטעט אין דער היים. נאר דער דרעסירער האט דאס רעכט צו בעפעהלען.

צווישען די געלאדענע האבען זיך געפונען פיר נייגעריגע, וואס האבען געענטפערט מיט זיי־ער אנוועזענהייט אויף דער מאדנער איינלאדונג' ווי עס ווייזט אויס איז דער „שאמפאניער" אפגע־גאנגען זעהר גוט, און די לייבען האבען זיך גע־פיהרט זעהר אנשטענדיג. קיין „לחיים" האבען זיי נישט געטרונקען מיט די געסט, זיי האבע' אפילו פון צייט צו צייט ארויסגעלאזט א מריטש, אבער ביז'ן סוף האבען זיי זיך געהאלטען זעהר אנשטענדיג און האבען זיך נישט צובונטעוועט.

דער לייב „מאריק" האט זיך אפילו געוואלט צולאזען צו מאנכע אורחים און אימיצען א גלעט טון מיט זיין ווייכער לאפע, אבער דער דרעסי־רער איז באלד אונטערגעשפרינגען בצרוהיגט „מאריצ'ן" מיט זיין בייטש.

עס איז אונמעגליך צו וויסען אויב דער שאמפאניער איז דאס מאל געווען זעהר געשמאק די געסט. איינס איז זיכער, אז ווען דאס טירעל האט זיך פערמאכט הינטער זיי, האבען זיי אין גאנצען פריי אפגעאטעמט.

יורידישע עצות

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רע־דאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" אנטווארטען אויף יורידישע פראגען, וואס ווע־רען ביבצשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן

יורידישע אפטיילונג

פון „נייעם פאלקסבלאט".

ביים דערלאנגען אנ'אנפראגע אויף א יורידישע עצה, דארף צוגעלייגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט איינגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן ווערט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

8914. ב. ל.

היים דער אזרזשאנער ראיעמטשי שטיצט זיך אין דעם פאל נישט אויף קיין שום רעכטליכען גרונד, פונדעסטוועגען איז שוין אזוי איינגעפיהרט אז מיט קיין עדות קען מען נישט בעשטעטיגען דעם אומשטאנד, אז דער בנין איז ערשט אויפגע־בויט געווארען אין משך פון דער מלחמה, נאר מען פאדערט אומבעדינגט א בעשטעטיגטען דורך דער בוימאכט פלאן.

8915. א פעראינטערעסירטער.

דאס געריכט קאן נישט די צוגעמשפטע סומע לויט א פראטעסטירטען וועקסעל פונאנדערלייגען אויף ראטעס.

8961. א שטענדיגער לעזער ז. ר.

א פאטענט 4־טע קאטעגאריע קאן אויסקויפען נאר אזא האנדעלס־אונטערנעהמונג, וואס גע־פינט זיך אין א לאקאל, וועלכער איז מעהר עהנ־ליך צו אזא בודקע, ווי צו א געוועלב.

8917. א לעזער פון שקאלנא נאס.

קיין מינדערעהריגער פערזאן קען נישט דינ־גען אויף זיין נאמען קיין לאקאל.

געשעפטסלאקאלען קען מען פערנעהמען אין דערוועלבער שטאט וויפיל מען וויל און אלע אונטער לינען די פארשריפטען פון דעקרעט וועגען לאקאטא־רען־שוץ.

8918. אנ'אנגעשטעלטער פון א באנק.

אנ'אראטשעניע אויפ'ן סמך פון א קערפער־ליכען דעפעקט, נישט־ענטוויקעלטקייט אדער שוואכ־קייט קאן מען בעקומען, נאר אזוי לאנג כל זמן מען געפינט זיך אין פאבאר־עלטער ר. ה., מען איז נאך נישט קיין 23 יאהר. מיט'ן מאמענט ווען מען ווערט אלט 23 יאהר קען מען שוין מעהר קיין אר־ראטשעניע נישט בעקומען.

דעמאלט מוז די בעציהונג צום מיליטער־דינסט ענטגילטיג פעסטגעשטעלט ווערען: אדער מען ווערט אריינגעצויגען אין אקטיווען דינסט אדער מען ווערט איבערגעטראגען אין לאנדשטורם, לאנחזעהר אדער מען ווערט אינגאנצען בעפרייט פון מיליטער־דינסט.

8919. ש. פ.

די קראנקענקאסע האט נישט קיין אייגענע עקזעקוציע־רעכט, נאר זי שטעלט צו אין געריכט אנווייזונגען פון איהרע געשעפטליכע ביכער בעקומט זי אויף דעם סמך א קלויזולע.

8920. בן יצחק.

אנ'אראטשעניע (קאט. „בע") בעקומט מען נאר ביז 23 יאהר, אהן אונטערשיד צי מען שטעהט פאר דער פאבאר־קאמיסיע ערשט דאס ערשטע צי שוין דאס צווייטע מאל.

האגענען ווערט א פערבליבענער מחוץ קאט־טעגאריע איבערגעטראגען אין רעזערוו ערשט נאך די 25 יאהר.

8921. א ברייער לעזער פון קאליסקא גאס.

דער ערשטער ווטראנט איז פעראנטווארטליך אין משך פון 3 יאהר.

וועגען אנולירען דעם פערלוירענעם וועקסעל דארף מען זיך ווענדען צו דעם געריכט אין ראיאן פון וועלכען דער וועקסעל איז געווען צאלבאר.

8922. העגעך ט.

דעם סאפיט מוז אומבעדינגט דער הויזווירט רעפערירען.

8923. א לאקאטאר פון נ.־זארזשעווסקא.

איהר דארפט נישט הזקא שיקען דאס געלד מיט דער פאסט. עס איז גענוג, אז איהר האט עס דעם הויזווירט אין זיינער צייט פארגעלייגט פערזענ־ליך אין דער אנוועזענהייט פון עדות. וועגען אנ'עקס־מיסיע קאן שוין אין אזא פאל נישט זיין קיין רייד.

8924. ה. ש.

8925. מ. רזשאלאזסקי פון באזאר.

8926. א. פאסירשטיין.

8927. ח. קליין, פון ציגעלנאס.

8928. א וועבער.

וועגען אייערע ענינים מוזט איהר זיך פער־שטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט טעגליך פון 3—4 מיטבערגענגדיג די צייטונג.

8929. אברהם יצחק.

געזיס קאן דער נייער הויזווירט פון אייך פאר־דערען יעדעס יאהר א פרישע הוספה.

קיין נארמע איז נישט בעשטימט. נאר נישט מעהר, אויב ער וועט פארדערען פילפאכיג מעהר קאן מען געזים איהם צוציהען צו פעראנטווארטליכקייט פאר ליכוע.

פערזיכערען זיך קאנט איהר דעמאלט ווען דער איצטיגער הויזווירט וועט אייך וועלען דעם גע־שלאסענעם קאנטראקט אריינטראגען אין דער היפאטעק.

דער בעקאנטער רעכטס־קענער

י. איינפעלד

וואוינט איצט אויף פעטריקאווער 31.

שפרעכשטונדען טעגליך פון 5—8 אוו.

נעמט אויך אונטער דורכצופיהרען אין גוריכ־געריכטען די שווערסטע סכסוכים געוויסענהאפט און לויט די פערפליכטענדע געזעצען.

די פערשטארבענע ענגלישע אקטריסע

וועלכע איז געווען איינע פון די שעהנסטע פרויען אין אלע צייטען

פרויען־בעריהמטהייטען מיט שטורמישע קאר־יערס האבען קיינמאל נישט געפעהלט אין אין אונז ערציט אויך נישט. אבער קיין פרוי איז אין די לעצטע יאהרען פון פאריגען יאהרהונדערט נישט געווען אזוי בעריהמט און קיינע פון זיי האט נישט דורכגעמאכט אזא שטורמישע קאריערע, ווי די ענגלישע אקטריסע, לילי לענגטרי וועלכע איז אייערנעכטען געשטארבען אין מאנטע קארלא, אין עלטער פון 74 יאהר.

צווישען איהרע פערעהרער האבען זיך געפו־נען פאעטען און שטאטסלייט, מאהלער און לארדען, און אפילו נישט קיין קלענערער ווי ערווארד דער זיבעטער פון ענגלאנד, בעת ער איז נאך געווען קרוין־פרינץ. זי האט זיי אלע געוואוסט ווי אזוי אויסצונוצען פאר זיך און אין צעהנדלינגער פאלא־צען פון דער ענגלישער אריסטאקראטיע האבען צו־ליב איהר אויסגעבראכען גרויסע סקאנדאלען. איהר ערשטער מאן איז צוליב איהר משוגע געווארען. אנדערע האט זי געבראכט צו פערצווייפלונג, און ווידער אנדערע האבען איבער איהר פערלוירען זיי־ערע פערמעגענס און זייער שטעלונג אין דער גע־זעלשאפט.

איהר אמת'ער נאמען איז געווען עמיליע שאר־לאט לע ברעטאן, פון שארלאט איז איהר נאמען אפגעקירצט געווארען אויף „ליליע", און שפעטער אויף „לילי", די „ליליע פון דזשוירזי" האט מען זי גערופען, ווען זי איז געווען אין איהר העכסטען גלאנץ. זי איז געווען א טאכטער פון א גלח.

זי איז געבוירען געווארען דעם 13 אקטאבער 1854, זי איז געווען דאס זיבעטע קינד ביי איהרע עלטערען, די זעקס קינדער פאר איהר זענען אלע געווען זיהן. אויפגעהאדעוועט זיך צווישען יונגלעך אין איהרע עלטערנס הויז, איז זי אין איהר קינדהייט געווען א מויק, א מיידעל. זי פלעגט לויפען, שפרינגען, קלעטערען, שווימען און שיסען זיך ווי איהרע ברידער. און אין אל זעהט זי ארויסגעוויזען יונגעלשען מוט. פון קיין לוקסוס האט זי אין איהר קינדהייט און יוגענד נישט געוואוסט. אבער אנ־ערציהונג האט זי בעקומען א גוטע. ווי אין די מעהרסטע הייזער פון דעם העכערען מיטעלקלאס אין ענגלאנד.

ווען זי איז געווען א מיידעל פון א יאהר אכ־צעהן, האט איין נאכט אויסגעבראכען א שטורעם אויפ'ן ים. א יאכטשיף וואס האט געהערט צו דעם יונגען ערווארד לענגטרי, א זוהן פון א רייכען איר־לענדישען שיף־הענדלער, האט געזוכט רעטונג אין דעם האפען, דער גלח פון יענעם שטעטעל האט פערבעטען דעם יונגען יאכטסמאן און זיינע צוויי בע־גלייטער צו זיך אהיים נעכטיגען. דארטען האט ערווארד לענגטרי זיך בעקענט מיט דער 18־יעהרי־גער מיידעל און איז באלד פערליבט געווארען אין איהר ביז איבער די אויערען. צוויי יאהר שפעטער איז ער צוריקגעקומען אויפ'ן אינזעל און האט חתו־נה געהאט מיט זיין געליבטער. זיי האבען זיך אריי־בערגעקליבען קיין לאנדאן.

אין יענער צייט האט לילי זיך געהאט צעבליהט אין אנ'אויסערגעווענליכער שעהנקייט. א מענש, וואס האט זי גוט געקענט, האט זי געשילדערט אלס „א פרוי מיט אנ'אויסערגעווענליכער פיגור — וואונדערליך אין פראפארציע, און בויגעוודיג — איהר קאפ איז געווען פיין געפורעמט און מיט גלייכגע־וויכט. יעדער געזיכטצוג איז געווען דעליקאט און פיין געמאקט. די גרעסטע פון איהרע מעלות איז געווען א ריינע חיימע הויטפארב, איהרע אויגען זענען גרויס און גרוי, אומשול־דיג, אפענהערציג און זיס אין אויסדרוק, א מאסע קאשטאן־האר, וואס זי האט געוואוסט ווי אזוי צו טראגען האבען איהר געגעבען א קעניג־ליך אויסזעהן, איהר שטים איז געווען רייך, העפ־ליך און געווינענדיג".

אזא שעהנקייט האט נישט געקענט בלייבען לאנג אונבעמערקט. איינער פון די ערשטע זי צו בעמערקען איז געווען סער דזשארדזש טשעטווינד, ער איז געווען דער ערשטער זי צו פערבעטען צו זיך צוזאמען מיט איהר מאן. דארטען האבען זיך געפינען אנדערע ענגלישע נאבעלליטעט, און איהר שעהנקייט האט זיי אלעמען געפאנגען. דערוואוסט זיך וועגען איהר האבען אויך די דאמאלסדיגע בעריהמטע ענגלישע מאהלער, און איטליכער פון זיי האט זיך געריסען מאהלען איהר פארטרעט, איין פארטרעט איהרער איז אויפגעהאנגען געווארען אין דער אקאדעמיע און דאס בילד איז געווען קאטא־לאגירט אלס די „ליליע פון דזשוירזי". איינער פון די מאלער וואס האט געמאלען איהר פארטרעט איז געווען וויהסטלער. ביי א טי־פארטי, וואס וויסט־לער האט אראנזשירט פאר איהר כבוד וועגען, איז זי פארגעשטעלט געווארען פאר אלבערט ערד־ווארד, דעם דאמאלסדיגען קרוינפרינץ פון ענגלאנד וועלכער איז שפעטער געווארען ענגלישער קעניג, און ער איז באלד געווארען איהר איבערגעגעבענס־טער פערעהרער און איהר מאן האט געמוזט צוריק־טרעטען אין הינטערגרונד.

איצט, אז זי האט געהאט צווישען איהרע פער־עהרער אזא פערזאן ווי דעם פרינץ און אזעלכע, איז זי געווארען בעריהמט אין דער גאנצער הויכער געזעלשאפט פון ענגלאנד. און איהר ווארט איז געווען געזעץ. דריי יאהר האט זי רעגירט אין די הויכע פענסטער פון ענגלאנד. און די דאמאלסדיגע ענג־לישע קעניגין וויקטאריא האט נישט איינמאל געוויינט איבער איהר. אבער דער סוף פון איהר רוהם צווי־שען די ענגלישע אריסטאקראטען איז געקומען פונקט אזוי פלוצים און אומערווארטעט ווי איהר אנהויב. עפעס האט פאסירט, וואס האט געבראכט דערצו, אז דער פרינץ זאל זיך אפשאקלען פון איהר און ממילא האט זיך שוין אפגעשאקעלט פון איהר די גאנצע ענגלישע אריסטאקראטיע.

א סך קלאנגען זענען ארומגעגאנגען וועגען דעם, וואס עס האט געבראכט צו דעם ברוך צווי־שען איהר און דעם פרינץ אז ווילס. איינער פון די קלאנגען איז געווען, וואס ערווארד האט נישט געקענט פערטראגען, וואס זי איז געווארען צו פאמיליאר מיט איהם אפילו צווישען פרעמדע מענשען. לויט דעם קלאנג האט לילי לענגטרי זיך ערלויבט ביי א פארטי צו נעהמען א שטיקעל אייז און עס א־ריינלאזען דעם פרינץ הינטערן קאלנער. דאס האט איהם אזוי איפגעבראכט, אז ער האט זיך אויפגע־הויבען און פערלאזען דעם זאל. פון דעמאלט אן האט ער זי מעהר נישט געוואלט זעהען. כאטש ער איז איהר געבליבען א גוטער פריינד. אבער לילי לענגטרי אליין האט דאס אין איהר אויטא־ביאגראפיע אפגעלייקענט.

צוליב איהר גרויסען ערפאלג אין דער הויכער געזעלשאפט, האט איהר מאן געמוזט געהמען א גרויס הויז אין לאנדאן און בכלל אויסגעבען מעהר געלד, ווי ער האט געקאנט. דאס האט געפיהרט דערצו, אז ער זאל זיך פערבאדען אין חובות און ער איז געבליבען א הוילער קבצן.

א טעאטער־אגענט איז געפאלען אויף דער המצאה, צו מאכען פרוי לענגטרי פאר אנ'אקטריסע ער האט אויסגערעכענט, אז א פרוי, פון אזא שעהנהייט און מיט אזוי פיל רוהם און סקאנדאלען אויף איהר חשבון וועט זיין א גרויסער קאסע־ערפאלג. זי האט מסכים געווען צו געהן אויף דער ביהנע. און די אויסרעכנונג פון דעם טעאטער־אגענט האט געשטימט. איהר אויפטריט אין טע־אטער איז געווען א געוואלדיגער ערפאלג, הגם די קריטיק האט איהר שפילען אראפגעריסען דער עולם האט געוואלט זעהען די פרוי וועגען וועלכער מען האט זיך דערצעהלט אזוי פיל מעשיות, און דאס טעאטער איז געווען געפאקט. דאס איז געווען אין נאוועמבער 1881. א יאהר שפעטער איז זי געקו־מען קיין אמעריקע. און ד אהאט זי געהאט דעם אמת'ען גרויסען ערפאלג. ווי דער גורל וואלט בע שטימט צו געבען איהר וואס מעהר רעקלאמע, האט דא אפגעברענט דאס פארק־טעאטער א נאכט פאר דעם איידער זי האט דארטען געוואלט אויפטרעטען. די צייטונגען האבען דאס צושמירט, און ווען זי איז מיט עטליכע טעג שפעטער אויפגעטראטען אין וואלאק טעאטער, איז דער טעאטער געווען געפאקט. און אלע צייטונגען, מיט אנ'אויסנאהם פון איינער, האט מען איהר שפילען אראנטערגעריסען, אז פונ־דעסטוועגען האט דאס נישט געשטערט איהר ער־פאלג ביים פובליקום. די איינציגע גינסטיגע קרי־טיק וועגען איהר שפילען, איז געשריבען געווארען פון אסקאר וואילד, וועלכער איז דעמאלט געווען אויף א לעקציע־טור אין אמעריקע.

אויפגעגעבען איהר ביהנע־קאריערע האט לי־לי לענגטרי ערשט מיט א יאהר צעהן צוריק. פון זינט דעמאלט האט זי געוואוינט אין דער פראנצוי־זישער ריוויערא, וואו זי איז מיט א פאר וואכען צוריק קראנק געווארען און איז געשטארבען.

די דייטשע ליבעראלע יודען און די יודישע אגענץ.

פאַרוואס נעהמען זיי אין דער אַגענץ נישט קיין אנטייל.

בערלין. (יט"א) די „יודיש-ליבעראַלע צייטונג" טיילט מיט אין איהר לעצטען נומער, אַז דער בעשלוס פון דער עקזעקוטיווע פון דער פעראייניגונג פון ליבעראַלע יודענטום אין דייטשלאַנד, נישט אַנטייל צו נעמען אין דער „יודישער אַגענץ", איז אָנגענומען געוואָרען מיט אַלע שטימען פון דער עקזעקוטיווע געגען דריי.

די צייטונג דערמאָנט דערביי אַ רעזאָלוציע, וואָס איז אין יאָהר 1926 אָנגענומען געוואָרען דורכ'ן צענטראַל-פעראיין פון דייטשע יודען וועגען ארץ-ישראל. די דאָזיגע רעזאָלוציע לויטעט, אַז די ארץ-ישראל קאָלאָניזאַציע איז אַ פאָדערונג פון דער יודיש-נאַציאָנאַלער פּאָליטיק און דעריבער קען זיך דערצו דער צענטראַל-פעראיין נישט בעציהען פּאָזיטיוו".

דער צענטראַל-פעראיין — שרייבט די צייטונג — האָט זיך דערביי גערעכענט מיט'ן פּרינציפּ, אַז די דייטשע יודען בעטראַכטען זיך פאַר אַ טייל פון דייטשען פאָלק. דערצו קומען נאָך צו רעליגיעזע אומשטענדען: דאָס ליבעראַלע יודענטום זעהט נישט אין דער צושפרייטונג פון יודען צווישען די פעלקער קיין בערויערליכען צופאַל פון דער וועלט-געשיכטע, פערקעהרט, דאָס ליבעראַלע יודענטום זעהט אין דעם אַ זינפולע געשעהעניש. יודענטום זאָל זיין — וועלט-רעליגיע, נישט נאַציאָנאַל, נאָר אַ נאַציאָנאַל, צוטריטלעך פאַר מענשען פון יעדער ראַסע.

זייטער שטעלט פעסט די צייטונג, אַז די ליבעראַלען האָבען נישט אָפּגעוואָרפען יעדע מיטאַרבייט מיט די ציוניסטען, זיי פאָדערען בלויז די שאַפונג פון אַ גרונדלאַגע פאַר ציוניסטען און נישט-ציוניסטען, — אַ גרונדלאַגע, וואָס זאָל מעגליך מאַכען די מיטאַרבייט פון ביידע ריכטונגען, נישט דאַרפענדיג ברענגען פאַר אַ קרבן די ספּעציעלע אויפפאַסונג פון יודענטום.

לסוף מיינט אַן די צייטונג, אַז אויב די ציוניסטען פערלאַנגען, די מיטאַרבייט פון די ליבעראַלע יודען, מוזען זיי מסכים זיין אויף איינגלידערען דעם ארץ-ישראל-אויפבוי אין דעם אַלגעמיינעם יודישען קאָלאָניזאַציאָנס-פּלאַן.

Dr. med. ALBERT GOTLIB

פּיעטריקאָווער 26,

טעלעפאָן 50-77.

אַקושער און ספּעציאַליסט פון פרויען-קראַנקה.

נעהמט אָן פון 4 ביז 7 אָווענד. ↑340

„אַרטור" זאַכאָדניאַ 43

יודישער קאַמער-טעאַטער

לייטונג: מ. בראָדערזאָן און ד. בייגעלמאַן.

אויפ'ן אַלגעמיינעם פערלאַנג נאָר נאָך 5 טעג!

היינט – 1 פאַרשטעלונג: אָנהויב 9 אַ זייגער אָווענד

גרויסער 3-שעה'דיגער קאָנצערט-פּראָגראַם

אויף דער

א.נ. מאַסקאַראַד אַלטשטאָדט

1. שאַכנע-יאַכנע, 2. מייסער, 3. באַלעבאַטיש, 4. מאָנאָלאָג, 5) וואַסער-טרעגער, 6. מאַסקאַראַד, 7. שמידען, 8. אונזערע קינדער, 9. אַ מויד אַ צימעס, 10. אַ פרעהליכס, 11. נאַקטורען, 12. אַלט-שטאָדט.

שבת-2 פאַרשטעלונגען: אָנהויב 4 נאָכמיטאָג (ביליגע פּרייזען) און 9 אָווענד.

אַכטונג! די טמאָנ, דעם 12 טען סטרין פּרעמיערע פון 4. פּראָגראַם א.נ. „מים JUDEA"

די פאַרשטעלונגען הויבען זיך אָן פּינקטליך. דער זאַל איז גוט בעהייצט.

בילעטען צו בעקומען טעגליך פון 6 אָווענד, שבת-פון 2–5 און פון 7 אָוו.

א גאנצער רעגימענט

פין געשמאַקע קוכענס, טאָרטען, בודיניעס א. אַז. וו. קען מען אויסערגעוועהנליך לייכט צוגריכטען לויט ד"ר עטקער'ס פאַרביג אילוסטרירט ביכעל מיט פאָרשריפטען, אויסגאַבע F. ס'קאָסט נור 40 גר.

און מען קען עס בעקומען אין יעדען געוועלב. דאָס ביכעלע ענטהאַלט אַלע איינצעלהייטען וועגען דעם בעוואוסטען באַק-אַפּאַראַט „Podziw Kuchni" אַ דאַנק וועלכען מען קען באַקען, פּרעגלען און קאָכען אויף אַ קליינעם גאַז-פלאַם. ד"ר עטקער'ס באַק-פּראָשעק „Backin" בודיניע-פּראָשעק, וואַניליען-צוקער „Gustin", א. אַז. וו. צו בעקומען אין אַלע געוועלבער. שטענדיג פרישע. ד"ר עטקער'ס אויסאַרבייטונגען קען מען נור בעקומען אין אָריגינעלער פאַקונג מיט דער שוץ-מאַרקע Jasna Głowa

Dr. A. OETKER, OLIWA

קאָנפערענץ פון „ועד הרבנים" איך די פעראייניגטע שטאַטען

וועגדונג צו שטיצען די ישיבות אין מזרח-אייראָפּאַ

ניו-יאָרק (י. ט. א.) דאָ איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען די יעהרליכע קאָנפערענץ פון „ועד הרבנים" אין די פעראייניגטע שטאַטען. וואָס האָט בעהאַנדעלט אַ רייהע רעליגיעזע פראַגען פון אַמעריקאַנער יודענטום, אויף דער קאָנפערענץ זענען אויך געווען אַנוועזענד פיל רבנים פון פּוילען און ליטע, ווי דער פּעטרעטער פון „חפץ חיים" הרב ראַוובו כ"ץ, די רבנים שוסטער און ראָטענבערג פון גראָדנער ישיבה, הרב ברוך הורוויץ און הרב יצחק אַגולניק פון סלאָבאָדקער ישיבה, דער פּאָנעוועזשער רב הרב יוסף כהנאמאַן און אַנדערע. די רבנים פון אייראָפּאַ האָבען בעגריסט די קאָנפערענץ או שילדערנדיג די שווערע לאַגע פון די יודישע קהלות אין מזרח-אייראָפּאַ אָנגעוויזען, אַז די אָרטאָדאָקסישע וועלט אין אייראָפּאַ לעגט פיל האָפנונגען אויפ'ן רעליגיעזען יודענטום אין אַמעריקאַ. די קאָנפערענץ האָט זיך בעשעפטיגט מיט אַ רייהע פּראָיעקטען וועגען אַ ברייטער הילפס-אַקציע פאַר די ישיבות און מזרח-אייראָפּאַ.

ביים בעהאַנדלען אַ רייהע לאָקאַלע פראַגען איז געקומען צום אויסדרוק די שווערע לאַגע פון פיל אַמעריקאַנער רבנים, וואָס פערערגערט זיך זייט די לעצטע פאַר יאָהר.

——:0:——

פראַנקרייך'ס „פּאַטריאָטען" געגען פרעמדע

(ענדע פון 3-טע זייט).

רוהיג צוקוקען; ווי פרעמדע נאַטוראַליזירען זיך, ווערען פראַנצויזען גלייך מיט אַלע אַנדערע בירגער. פון דאַנען נעהמט זיך די שטרענגקייט פון דער פּאָליציי, פון וועלכער עס ליידען בלי-ספק אַ סך אומשולדיגע.

דער בעקאַנטער ליבעראַלער שאַרל לאַמבער'ט, וואָס האָט אַ גרויסען חלק אין די נייע געזעצען פאַר דערלייכטערען די נאַטוראַליזאַציע, פערלאַנגט, אַז ספּעציעלע טריבונאַלען זאָלען בעשליסען ענטגילטיג איבער דער נאַטוראַליזירונג, אַזוי אַז דער קאַנדידאַט זאָל קענען קומען צום טריבונאַל און פערטיידיגען זיך. געגען אַלע פאַראורטהיילען; ס'איז גאַנץ מעגליך, אַז אין אַ סך פאַלען וועט זיך אַרויסווייזען, אַז די דאָזיגע פאָראורטהיילען האָבען קיין שום יסוד נישט און די בירגערשאַפט וועט געגעבען ווערען.

ווי ס'אַל נישט זיין, דער פאַקט גופא, אַז אַנשטאָט צעהן יאָהר, איז נעגוג איצט בלויז דריי, איז אַ גענוג ענדער בעווייז, אַז אין די ערנסטע קרייזען — נישט ביי די הענדלער פון פּאַטריאָטיזם — גיט מען זיך אָפּ אַ גענויען דין וחשבון איבער דער בעדייטונג פון די אויסלענדער פאַר לאַנד. אין דעם פּרט איז זייער כאַראַקטעריסטיש דער אַרטיקעל, וואָס דער בעקאַנטער פראַנצויזישער שרייבער ראַני האָט פערעפענטליכט אין „קאַנדיריען" און אין וועלכען ער ערקלערט אָפענהערציג, אַז „די פרעמדע אַרבייט איז אונז אומבעדינגט נויטיג" — ס'וועט נאָר נישט העלפען דאָס העצען און דאָס שרייען אויף די פרעמדע, מיר וועלען זיך אָהן זיי נישט בעגעהן. און ראַני ווייזט אָן אויף דער וויכטיגקייט פון דער פרעמדער אַרבייט פאַר דער לאַנדווירטשאַפט, פון וועלכער די פראַנצויזען אַנטלויפען, פאַר די מינער-אינדוסטריען, אין וועלכער עס אַרבייטען מאַסענווייז פּאָליאַקען; פאַר דער מעטאַלורגיע, בוי-אַרבייט א. אַז. וו. אָהן די פרעמדע, ענדיגט ראַני, וועלען מיר נישט קענען ענטוויקלען אונזערע רייכטימער, אַזוי דענקען די ערנסטע מענשען; דאָס העצען און בילען פון די קאַטים וועט נישט ענדערען די פּאָליטישע לאַגע; די פרעמדע האָבען געבראַכט און ברענגען גרויסע נוצען אין פראַנקרייך אויף אַלע געביטען.

מ. יאַרבלום

דער שוואַרצער וואָלף

(ראָמאַן). (75

איבערצייגענדיג זיך, אַז די פערפאָלגער זייַנע זענען אויסגעבליבען ווייט היגטער איהם, איז וואָלאַדעק אַוועק מיט'ן גלייכען וועג אריין, וואו ער האָט זיך אָפּגערעדט צו טרעפען מיט זיין געליבטער.

זי האָט דאָך געוויס געמוזט זיין דאָרטען, אויב זי איז נישט אַריינגעפאַלען אין די הענד פון זיינע שונאים און אויב זי לעבט נאָך.

ער האָט געוואוסט, אַז זי געדענקט דאָס בעשטימטע אָרט, הגם אָפּגערעדט וועגען דעם האָבען זיי מיט אַ וואָך צוריק, און איצט איז ער שוין געווען מעהר ווי איבערצייגט, אַז זי וועט איהם שוין מעהר נישט פערלאָזען און גענאַרען.

ער האָט נישט געהאַט קיין טעות...

ער איז צוגעקומען צום סאָבאָר, איז אַריין אינעווייניג, און זי תיכף דערזעהען.

דאָס מיידעל איז געשטאַנען אין אַ ווינקעל, און געהאַלטען די אויגען פערדעקט מיט די הענד.

עס האָט געמאַכט דעם איינדרוק, ווי זי וואָלט דאָ ביחידות תפלה געטון.

פאָרזיכטיג, כמעט מיט שרעק, איז ער צוגעגאַנגען נאָהענט און זיך שטיל אַוועקגעשטעלט לעם איהר.

נישט אָראָפּנעהמענדיג די הענד פון פּנים, נישט אַ קוק טוענדיג) אויף איהם, האָט זי דערפיהלט, אַז ער איז געקומען...

אין אַ ווילע שפּעטער האָט לידי אויסגעצויגען די האַנד און צאַרט און שטאַרק אַרומגענומען די קאַלטע פינגער וואָלאַדעק'ס, וועלכע האָבען נאָך געציטערט פאַר אויפרעגונג און מידקייט.

אַזוי זענען זיי אַ לענגערע צייט געשטאַנען איינער נעבען דעם אַנדערען, ווי איבעראַשט פון דער מאָדנער רוהיגקייט, וואָס האָט אויף זיי געשטראָמט פון אַלע זייטען.

זיי זענען געשטאַנען ביידע שטיל, אָהן שום בעוועגונג, און וואָלאַדעק האָט געפיהלט, ווי דער יצר הרע'דיגער בייזער גייסט פונ'ם „שוואַרצען וואָלף" טיילט זיך אָפּ פון איהם, געהט אַוועק אין דער אייביגקייט, און ווערט פערלוירען...

קאַפּיטעל פינפאונצוואַנציג

דער פליה.

זייגער האַלב זיבען פאַרטאָג האָט זיך וואָלאַדעק שוין געפונען אויפ'ן מאָקאָטאָווער פעלד לעם אַן אעראָפּלאַן.

עס איז איהם געווען זעהר אומבעקוועם דער קאָסטיום פון אַן אַוויאַטאָר.

די נאַכט איז נאָך נישט אינגאַנצען אַוועק, און די האַלבע פינסטערניש פונ'ם פעלד האָבען אַדורכגעשניטען די שטראַהלען פון צוויי שאַרפע פּראָזשעקטאָרען.

דער העלער שיין האָט אָפּגעלויכטען פון די ווייסע אעראָפּלאַן-פליגלען, און די שוואַרצע מענשען זענען געווען פערנומען לעם איהם, ברענגענדיג אין אָרדנונג די גאַנצע מאַשינעריע מיט'ן מאָטאָר.

פון איין זייט אָפּגעזאָנדערט איז געשטאַנען אַ גרופּע יונגע רוסען מיט ענערגישע פּנים'ער, אַלע אין ספּאָרט-קאָסטיומען, און האָבען אויפמערקזאַם און רוהיג זיך צוגעקוקט צו די הכנות.

אויף דער צווייטער זייט איז געשטאַנען דער פראַנצויזישער קאָנסול אין אַ פעלץ אָנגעטון, און עפּיס געגעבען ערקלעהרונגען צו אַ הויכען שלאַנקען פּילאָט, אין אַן אַוויאַציע-היטעל, און אין אַ לעדערנעם רעקעל.

אַז וואָלאַדעק איז צו זיי נאָהענט צוגעגאַנגען, האָט דער פּילאָט מיליטעריש בעגריסט דעם קאָנסול, און איז אָפּגעגאַנגען צום אַפּאַראַט.

— דער קאַפּיטאַן וואָלקאָוו האָט מיר געזאָגט, אַז דער אעראָפּלאַן וועט אָפּפליהען אין אַ פינף מינוט אַרום, — האָט דער קאָנסול דערקלעהרט — איהר זענט אַלזאָ, געקומען צו דער צייט.

— און מיין בעגלייטערין? — האָט וואָלאַדעק אַ פרעג געטון, אומרוהיג אַרומקוקענדיג זיך.

דאָס מיידעל איז גלייך אַרויסגעקומען פון דער פינסטער, און ווי פערשעמט געקוקט אויף איהר אויסטערלישען אָנגעטועכץ.

זי האָט געהאַט אויף זיך אָנגעטון אַ לעדערנעם מאַנטעל מיט אַ הויכען קאָלנער.

דער מאַנטעל איז געווען אַזוי לאַנג, אַז די פאָלעס זיינע האָבען זיך געשלעפּט איבער דער ערד.

אָנשטאָט אַ הוט האָט זי געטראָגען אַ לעדערנעם קאַפּטור, און פונ'ם גאַנצען פּנים איז נאָר געווען אַרויסצוזעהן אַ שפּיץ נאָז און דעם מויל, וואָס זענען אבער אויך געווען פערשטעלט מיט אַ דיקען וואָאַל, כדי צו שיצען דאָס פּנים פאַר די אייל-שפּריצען.

— האָט איהר נישט מורא? — האָט זיך לידי בענטוויידיג אָפּגערופען דער קאָנסול.

לידי האָט פרעהליך אַ שמייכעל געטון:

— מורא? פאַרוואָס האָבען מורא?

— איך האָף, פונדעסטוועגען, אַז איהר וועט מיר דערלויבען אייך צוצווינשען מוט און דרייסטקייט... ענטשולדיגט, איך דאַרף נאָך עפּיס זאָגען דעם קאַפּיטאַן וואָלקאָוו.

אויפהויבענדיג עטוואָס דעם הוט איז דער קאָנסול אַוועק צו דער גרופּע, וואָס איז געשטאַנען ביי דעם אַפּאַראַט.

וואָלאַדעק האָט שווייגענדיג געקוקט אויף דעם מיידעל, בעוואונדערענדיג פאַר זיך איהר קאַלטבלוטיגקייט און דרייסטקייט.

— נו, ווי זעה איך אויס? — האָט זי קאָקעטיש אַ פרעג געטון — אָבער, ווי גאָט איז אייך ליב, זאָגט נישט, אַז איך בין אַ מיאוס'קייט!... איך ווייס עס אַליין!

— איך האָב נישט די דרייסטקייט צו זאָגען, אַז איך בין נתפעל פון אייך — האָט זיך וואָלאַדעק בעשיידען אָפּגערופען — מיר דוכט זיך, אַז איך בין מקנא אייער דרייסטקייט.

— פאַרוואָס שרעקט איהר זיך? שוין - זשע ריכט איהר זיך, אַז אין דער לעצטער מינוט וועלען פון אונטער דער ערד אויסוואַקסען פּאָפּ.גאָ, קאָטשאַלקאָווסקי... אָדער עקסטראַם?

— הם! — האָט ער פערזאָרגט אַרויסגעבראָכט — איך מוז אייך זאָגען, אַז דערפאַר טאַקי האָב איך מורא.

— ס'אַרט נאַרישקייטען עס פעלען אייך אַיין!

— האָט שפּאָטיש אויסגערופען דאָס מיידעל — וואָס, אַ שטייגער קאָנען זיי אונז טון?

— פרעגט נישט, איך בעט אייך! — האָט וואָלאַדעק מיט אַן ערנסטען טאָן געענטפערט — פרעגט נישט איבער, ווייל איך קאָן זיך אַמאָל נישט איינהאַלטען און זאָגען אייך...

(פאָרטזעצונג קומט)

דער גרויסער טאג אין גענף

(ענדע פון דער 1־טער זייט).

פון פערעפענטליכט ווערען אַלע אָנקלאַגען פון די מינדערהייטען וואָס זענען אַריינגעפלאָסען אין פערלויף פון יאָהר. די ראָזיגע אָנקלאַגען דאַרפען אויך פערעפענטליכט ווערען אין „זשורנאַל אָפיציעל“ פון דער פעלקער־ליגע. ווייטער איז נויטיג, אַז דער מינדערהייטס־קאָמיטעט זאָל פערשנעלערען די ערלעדיגונג פון די פעטיציעס.

די אַרבייט פון מינדערהייטס־קאָמיטעט דאַרף פערטיפט ווערען אויף דעם אופן, אַז ער זאָל זיך נישט נאָר פערשטענדיגען מיט די רעגירונגען, נאָר אויך מיט די מינדערהייטען, וועלכע טראָגען אַריין די אָנקלאַגע אָדער מיט זאַכפערשטענדיגע. דער מינדערהייטס־קאָמיטעט מוז אויף יעדענפאַל פערברייטערט ווערען, ס׳וואָלט געווע זיינשענסווערט, אַז צו איהם זאָלען געהערען פאָרשטעהער פון אַלע ראַט־מיטגלידער.

שטרעזעמאַן האָט געענדיגט זיין רעדע מיט פאָלגענדער ווערטער. דעם שלום אויף אייביג צו זיכערען איז דער אידעאַל פון דער מענשהייט. מיר שטעהען אַלע דערפאַר, אַז אַ־אַ פרידען זאָל געשאַפען ווערען, דער קולטורעלער פרידען פון די פעלקער איז שטאַרקער ווי פאַראַגראַפען און אָפמאַכען, דער פרידען קען געשאַפען ווערען דורך דעם פערפעסטיגען פון דער גערעכטיגקייט פאַר יעדען איינציגען וועלכער נעמט זיך אָן פאַר זיין לעבענס־רעכט, שפּראַך, נשמה און גלויבען.

טראַקטאַט, אויב וועלכע ס׳איז אויסערליכע רעגירונג אינטערווענירט אין פעלקער־בונד פאַר אַ מינדערהייט מיט וועלכע זי איז פערבונדען.

האָט ענדערען דעם מינדערהייטס־טראַקטאַט קען נישט פאָרקומען דורך קיין בעשלוס פון דער מעהרהייט פון פעלקער־בונד. ס׳מוז זיין די צושטימונג פון די מלוכות, וועלכע האָבען דעם מינדערהייטס־טראַקטאַט אונטערגעשריבען.

די מלוכות, וועלכע האָבען אונטערגעשריבען דעם מינדערהייטס־טראַקטאַט קענען מסכים זיין אויף דער ענדערונג, אָבער אויסשפּרייטונג פון טראַקטאַט נאָר דעמאָלט ווען דער מינדערהייטס־טראַקטאַט וועט חל זיין אויף אַלע מלוכות.

די יודען און די סעסיע פון פעלקער־בונד־ראַט

גענף, 6. (יט״א טעלעגראַפיש) אַ רעלעגאַציע פון „ראַט פאַר די רעכט פון דער יודישער מינדערהייט“, וואָס איז געבילדעט געוואָרען בעת׳ן קאָנגרעס אין ציריך, האָט אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט׳ן פאָרשטעהער פון קאַנאַדע דאַנדוראַנד, און שפּיץ פון דער דעלעגאַציע האָט זיך געפונען: לעאָן מאָצקין, די דעלעגאַציע האָט אָנגעוויזען אויף דער איינגעאַרטינער לאַגע פון דער יודישער מינדערהייט און אויף דער נויטווענדיגקייט פון מאָדיפיקאַציעס אין מינדערהייטען־שוץ.

ווי בעקאַנט האָט דאַנדוראַנד מאָדיפיצירט זיין פאָרשלאַג אין דעם זין, אַז פעטיציעס צום פעלקער־בונד זאָלען קאָנען אָנגעבען אינסטאַנצען, וועלכע געפינען זיך אויך אויסער די גרעניצען פון בעטרעפענדען לאַנד.

שטעלונג פון פוילען

גענף, 6. (אטע) די דריי מלוכות פון דער קליינער קאָאַליציע צוזאַמען מיט פוילען און גריכענלאַנד האָבען אָנגענומען אַן איינהייטליכע שטעלונג אין דער מינדערהייטס־פראַגע, דער הסכם וועט פאַר פאָלגענדע פונקטען:

ס׳איז אין ווידערשפּרוך מיט דער מינדערהייטס־

אָנפאַל אויף דער פאַסט אין לעמבערג

לעמבערג, 6 (טעלעפאָנ־ש). צוויי אוקראַינער האָבען היינט געפרובט אויספיה־ען אַן אָנפאַל אויף דער היגער פאָסט. בעת׳ן נאָכיאָגען די אָנפאַלער איז איינער פון זיי דערשאָסען געוואָרען, דער צווייטער איז אַרעסטירט געוואָרען.

18 מיליאָן זל. פאַר „פּאָלמין“

וואַרשאַ, 6 (טעלעפאָניש). די בודזשעט־קאָמיסיע ביים סיים האָט בעשלאָסען צו געבען דער געזעלשאַפט „פּאָלמין“ אַ היפּאָטעק־הלואה אויף 18 מיליאָן זלאָטים.

אַ הלואה אויף רעדנער־צייט

וואַרשא, 6 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט). צוליב דעם וואָס די יודישע סענאַטאָרען קערנער און דאַווידזאָן האָבען אויסגעשעפּט די גאַנצע 2 שעה פון רעדען בעת די בודזשעט־דעבאַטען, זענען די אַנדערע יודישע סענאַטאָרען געבליבען אונצופרידען, וואָס זיי וועלען נישט האָבען די מעגליכקייט צו רעדען.

די אָנפיהרונג פון „קאָלאָ“ האָט זיך דעריבער געבאָרגט אַ ביסעל צייט ביי אַנדערע קלובען, אַזוי אַז די סענאַטאָרען שאַבאַד, רובינשטיין און שרייבער וועלען נאָך קענען רעדען.

אַ געהילף־בוכהאַלטער (קע)
אויף שעה׳ן, ווערט געזוכט.
אָפּערטען אָבצוגעבען אין אַדמיניסטראַציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט“ אונטער ליטערע „S“.

אַ יונגערמאַן
מיט גוטע רעפערענצען צו פערשידענע אַרבייטען,
ווערט געזוכט.
אָנפרעגען אין אַדמיניסטראַציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט“ פון 1—2 נאָכמיטאָג.

מעבעל. שלאָסעריי און שווייסעריי
J. REDER
ŁÓDŹ, Konstantynowska 11
(Róg Zachodniej)
נעהם אָן אַלערלעי שלאָסעריי־אַרבייטען
צו ביליגע פרייזען און פּינקטליכע אויספיהרונג.
פּריוואַט־וואוינונג: גדאַנסקאַ 20.

Dr.
Rachela Lewi
פּאַנסקאַ 24, טעל. 72־42
צוריקגעקעהרט
צו־פּנעם־שעה׳ן פון האַלב 3 ביז 4 נאָכמיטאָג.

מאַשין־לעדער
ווערן אָנגענומען אויסצוניייען ביי
ג. נאַרדמאַן צעגעלניאַנאַ 29

MIEJSKI KINEMATOGRAF OŚWIATOWY
Wodny Rynek (róg Rokicińskiej) tel. 18-26
Dojazd tramwajami 16 i 10.
Od wtorku, dnia 5 marca do 11 marca r. b.
Dla dorosłych i młodzieży:
Epopea filmowa nieśmiertelnego dzieła
ADAMA MICKIEWICZA
„PAN TADEUSZ“
Następny program:
„CHATA WUJA TOMA“

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און דענטיסטישער קאַבינעט.
גושעוושינער 11, טעלעפאָן 63־37
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָווענד.

ד״ר אימיך נאָז, האַלז, אויערן קר.	4½—3½
ד״ר סערשנער קינדער־קראַנקה.	4½-3 11-9
ד״ר שיפּמאַן אינערליכע קראַנקהייטען	2—12
ד״ר לוביטש הויט און געשלעכט־קר.	1½—12½
ד״ר שמידגעלד נערווען און גמוטיגע קר.	2—1
ד״ר נאָלדבלאַט אויגען־קראַנקה.	1½—12½
ד״ר ווייס כירורגישע קראַנקהייטען	3—2
ד״ר בערגמאַן פרויען און געבורטס־הילף	4—3

ד״ר לאָזשינסקי מעראָפּאָלסקאַ
ד״ר לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און ערצטליך־דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקאַ 17 טעל. 16-33.

אַ רענטגען־אינסטיטוט
לעטשניצע־קאָסמעטיש־קאַבינעט

Dr. med. H. Lubicz
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 32־41

Dr. ADAM GROSGLIK
Al. Kościuszki 27
tel. 51-78

Dr. med. W. EYCHNER
גינעקאָלאָג־אַקושער
זגערזשער 11.
טעל. 34-72
נעהמט אָן פון 6—8 אָווענד

עס ווערט געזוכט
אַ האַנד־נייהער
אָדער נייהערין צו ערשטער סאָרט מענער מאַגאַזין ביי זילבערבליט
דרעווגאָווסקאַ 26. 4749

אַ שותּף
צו אַ געשעפט
אויף נאָוואָמיעיסקאַ גאַס מיט אַ קאַפּיטאַל
ווערט געזוכט.
די אַדרעס צו ערפאַהרען פון אַדמיניסטראַציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט“.

Dr. med.
H. LAJCHTER
צאָהן־כירורג
דזיאַסלע־, קין־, גימען־, און צונג־קראַנקהייטען.
Konstantynowska 9.
telefon 49-66
od 1½—5 po poł. 4604

ביסטו קראַנק?
אויפ׳ן מאָגען? לונגען? נערווען? לעבער? נירען? בלאָז?
בלייכקייט? צוקער? אַרטעריאָסקלעראָז? רעוומאַטיזם? אָדערן־פערקאַלכונג? אויפלאָזעס? העמאָראָידען? כראָנישע אַבסטרוקציע? ביעגונקע? קיהלונג? געשווילעכץ? אַסטמאַ? סקראָפולען? איינהאַלטונג פון רעגולערקייט? טריפּער? גריפּע? — פאָדער זאָפאָרט צו שיקען די בראָשור: „Zioła lecznicze“ טויזענדער גליקליך געהיילטע.
Adres: Apteka, Liszki

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט־קראַנקה. בעהאַנדלונג פון מענער־שוואַכע.
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 59-40
נעהמט אָן פון 8—10 פריה און פון 5—9 אָוונט.
בעזונדערער וואַרטע־זאַל פאַר פרויען.

Dr. N. TRACHTENHERC
אינערליכע און קינדער־קראַנקהייטען
נאַרוטאָוויטשאַ 11, טעל. 16-33
נעהמט אָן פון 3 ביז 5 נאָכמיטאָג.

Ogłoszenie.

Magistrat m. Łodzi, Wydział Przedsiębiorstw Miejskich, w myśl § 11 Przepisów o eksploatacji dorożek samochodowych w Łodzi, wzywa wszystkich **właścicieli dorożek-samochodowych** do złożenia w celu kontroli, w terminie do dnia 10 marca 1929 roku – **Książek Zażaleń.**–

Winni nie przedłożenia w oznaczonym terminie wspomnianych – Książek – płacić będą kary, przewidziane w § 22 Przepisów, t. j. zł. 15.— za każdy poszczególny wypadek.

Łódź, dnia 5 marca 1929 roku.

Wiceprezydent m. Łodzi
(—) **St. Rapalski.**

4746

בעקאַנטמאַכונג.
אין מיין ערשטקל. הערן־און דאַמען־פריזיער־אַנשטאַלט
5 פּאָלודניאָווואַ 5
זענען די פרייזען פון שערען און ראַזירען ערמעסיגט
געוואָרען לויט דעם פאָלג. ביליגערען פּרייז:

אין מענער־סאַלאָן:		אין דאַמען־סאַלאָן:	
ראַזירען	40 גר.	שערען דאַמען	80 גר.
שערען	80 גר.	אייזען און וואַסער.	
שערען אַ יונגעל מיט מאַשין	50 גר.	אָנדולאַציע	פון 1 זל. און
קאָפּ־וואַשען	50 גר.	קאָפּ־וואַשען מיט עלעקטרישען טרוקען־אַפּאַראַט	1 זל.
עלעקטרישער מאַסאַזש	50 גר.	מאַניקור (אַ חוץ פרייטאָג,שבת)	70 גר.

דער מענער־סאַלאָן ווערט געפיהרט דורך דעם געוועזענעם מיטאַרבייטער פון קופּקע׳ן ה׳ מאַריש.
דער דאַמען־סאַלאָן געפינט זיך אונטער דער לייטונג פון ה׳ דאַוי בערשטאַדט

PORADNIA
WENEROLOGICZNA
פון דאָקטוירים־ספּעציאַליסטען
זאַוואַדזקאַ 1.
פאַר פאַר ווענערישע הויט־קראַנקה.
פון מענער־שוואַכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער.
קאָנסיליום מיט ספּעציאַליסטען פון אוראָלאָגישע און נערווען־קראַנקהייטען.
קוואַרץ־לאַמפּ. עלעקטרישער הייל־קאַבינעט קאָסמעטיק.
— — טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אָוונט. — —
פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכם.
נעמט אָן אַ פרוי־דאָקטאָר נור קינדער און פרויען
זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.
— בעזונדערע וואַרטע־צימער פאַר פרויען. —
וויזיט 3 זל.

אַנאָנסען־פּרייז: פאַר׳ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב יו״ט—24 גר. אין דער זייט אַ שפּאַלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ 60— „ „ „ 4 „
פאַר אַ מיליטער־שורה: נאָכ׳ן טעקסט—12 „ „ „ 18— „ „ „ 8 „
וויסער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. אַ וואָרט

אַבאָנעמענטס־פּרייז: אין לאָדז — 5 זל. אַ חודש מיט אָפּטראָגען אַ היים; אויף דער פּראָווינץ — 6 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד — 8 זל.
פאַר׳ן אינהאַלט און טערמינען די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך די אַדמיניסטראַציע איז אָפען ביי טאָג און ביינאַכט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufmann.
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat“, Piotrkowska 21.